

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XV. NÚMERO 332

1 DE FEBRER DE 1996

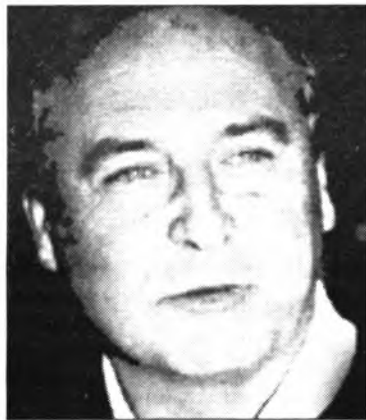
PREU: 200 PTS

anys lleials a Mallorca

Expedient obert a "Goliat" Nigorra

Hisenda dona la raó a Joan Lluís Gamundí

"Goliat" Nigorra i "David" Gamundí. (Més informació a la pàgina 7.)

Na Maria Perelló de s'Arenal va obrir ara fa dos anys la botiga Aventura i Risc: esports d'aventura, d'escalada, submarinisme i armeria al carrer dels Reis Catòlics de Ciutat. Diu que els seus clients no són precisament els independentistes, sinó tot el contrari, són els espanyols i els de les dretes populars. Animam els lectors de L'ESTEL, que no són precisament els espanyols, a visitar aquesta botiga i posar-se al dia.

Especial dedicat a la comarca de Son Ferriol. Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i el vos enviarem cada quinze dies.

SUMARI

2 Foc i Fum

4 L'antifranquisme

6 L'esperit republicà

8 Mahatma Gandhi

9 F. C. Barcelona

10 Independència

11 S'espanya Espanya

14 Galeria de fantasmes

20 1975-1995

21 Carn capolada

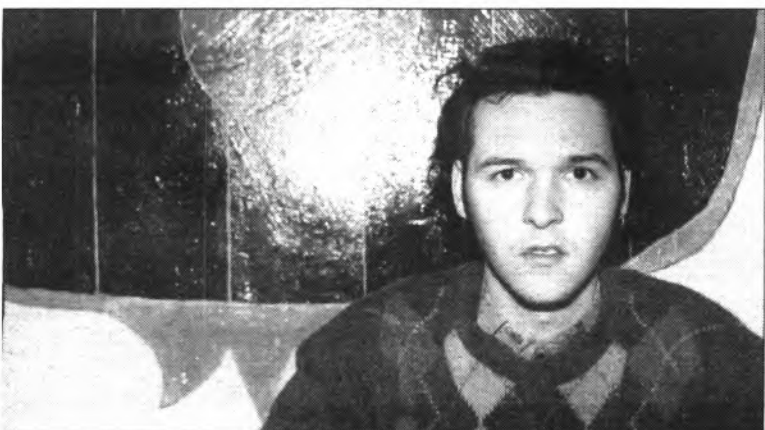
Sant Joan. Mateu Joan i Florit, director, editor i repartidor de L'ESTEL de Mallorca, durant el sopar a Can Tronca on se celebraren 15 anys de periodisme per Mallorca i el català. A la fotografia, Mateu Joan dient unes paraules als assistents acompanyat de Cecili Buele i de Mònica Pastor.

Combat de Glosadors

Dissabte dia 6 de gener els nostres amics de la revista de Calonge, Dies i Coses va celebrar haver arribat al núm. 50 amb un combat de glosadors entre Joan Planisi de Can Picafort i Antoni Socias de sa Pobla, i amb una conferència de Biel Majoral titulada *Introducció al món dels glosadors*.

En Joan Aguiló, en Samuel Shosham i en Francesc Mulet s'han associat en cooperativa i han construït els vivers més grans de Mallorca: tres quarterades a can Eixut, devora Son Ferriol, on els pagesos, els jubilats i els estrangers poden comprar adobs, llavors, planters, ramellers, arbres fruiters i de jardineria, etc. Un paradís per aquells que tenen un tros de terra i el volen tenir verd i productiu.

En Daniel Peralta de la Soledat ha organitzat la Peña del Barça que duu el nom de L'Avi. Tenen el local social al carrer de sant Dimas, 3, telèfon

Foc i Fum

• L'Avinguda del Cid de Son Ferriol és un gran supermercat on es pot trobar de tot i molt: botigues i serveis de tota classe on van a comprar els ferriolers, creu-vermellers, santjordiers, casa-blanquers, pladetesers, hostaloters i tota la gent disseminada pels horts de la comarca, que són molts. Els dissabtes al matí, el mercat de Son Ferriol, tant en hortalisses o animals com en roba, és un dels més concorreguts de Mallorca. Val la pena d'anar-hi.

• El Pla de na Tesa també va a més. Moltes de cases noves i molts de comerços. Fa dos anys no hi havia cap entitat bancària. Sa Nostra va obrir sucursal ara fa dos anys i la Caixa en fa un. Un bon lloc per instal·lar un negoci d'aquests moderns, d'aquests que tenen demanda entre els mallorquins de final de mil·lenni.

• Ens ho va assegurar un amable comunicant via telefònica, i ens assegurà que deia la veritat. La presidenta del Consell de Mallorca, Maria Antònia Munar va a IKEA, escomet en foraster a una dependenta. La dependenta, la reconeix i li contesta en mallorquí. Sense comentaris.

• Rebem una comunicació de la Plataforma d'Entitats contra l'article 451 del Codi Penal que diu: "La Plataforma d'entitats. Cíviques es congratula dels resultats obtinguts en la seva campanya contra el projecte inicial del Codi Penal que criminalitzava una possible declaració PACÍFICA d'independència, resultats que han estat assolits gràcies a la mobilització i actuació col·lectiva d'entitats, associacions i particulars de la nostra societat. Volem agrair a

tots els partits polítics (excepció feta del Partido Popular que s'hi oposà) la seva intervenció decisiva que ha fet possible que l'art. 451 de Codi Oenal resti redactat així: "Seran reos del delito de rebelión, los que se alzaren violenta y públicamente para alcanzar alguno de los fines siguientes: 5. Declarar la independencia de una parte del territorio nacional." El resultat obtingut ha d'ésser una satisfacció per a tots els ciutadans, entitats i particulars que han col·laborat en aquesta campanya, i un estímul en un futur, en cas de trobar-nos en situacions semblants, ens mobilitzaren de nou, amb la mateixa unitat, intensitat i entusiasme." Segueix la relació d'unes sis-cents entitats.

• Aquestes passades festes nadalenques han estat prolífiques en atracaments, estirades i assalts, sobretot a s'Arenal i als termes de Calvià i d'Andratx. A la comissaria de la policia estatal de Can Pastilla, la guàrdia civil de s'Arenal i les policies locals de Ciutat i de Llucmajor s'han cursat, durant el 1994, 4.082 de les 15.368 denúncies que hi ha hagut a les illes Balears. A Can Pastilla es denunciaren 54 robatoris de vehicles, 146 a l'interior de vehicles, 15 *sirles*, 37 estirades, 634 furts, 158 robatoris a domicilis i 75 a establiments. A s'Arenal es denunciaren 140 robatoris de vehicles, 268 a dins el vehicle, 65 *sirles*, 121 estirades, 1.714 furts, 441 robatoris a domicilis i 202 robatoris a establiments comercials. A Santa Ponça alguns apartaments foren assaltats i buidats de joies, electrodomèstics i diners. A Cala Vinyes també hi va haver robatoris a apartaments. A

Mont Port, les muntanyes urbanitzades del port d'Andratx, els delinqüents forçaren uns quants cotxes aparcats al carrer i s'endugueren tot el que trobaren. Dels apartament La Noria del mateix lloc s'endugueren joies per valor de dos milions de pessetes. Això és Chicago.

• En Vicente Aranda, un anarco-espanyol, director d'èxits com *Tiempo de silencio*, *El Lute o Amantes* se'n va anar de Barcelona perquè no tenia ganes de fer cine en català. Se'n va anar a Madrid per fer allò que li donàs la gana. Quan arribaren els de la normalització —explica—, molts fugiren de Catalunya perquè s'ensumaren l'avorriment. Molt i molt bé! Que se'n vagin de Catalunya i de València i de Mallorca tots els anarco-espanyols i tots els que s'entossudeixen a fer del nostre país "un trocito de Andalucía".

• Enguany fa seixanta anys que els antifeixistes desembarcaren a Portocristo (la columna del capità Bayo) per tal d'alliberar l'illa de les mans dels criminals falangistes i dretans. Amb les forces revolucionàries hi havia companys i companyes d'Estat Català, PSUC, el POUM, la CNT-FAI, Acció Catalana i Esquerra Republicana de Catalunya. Igualment hi participaren comunistes i anarquistes francesos, alemanys, anglesos, italians, etc. (Hi havia un centenar de voluntaris antifeixistes.) Molts mallorquins i mallorquines havien anat a Barcelona amb motiu de l'Olimpiada Popular i també s'apuntaren voluntaris per alliberar Mallorca del feixisme. És, per tant, un deure d'honor recordar aquells companys que donaren la vida per la nostra llibertat. Si tinguéssim una esquerra com pertoca i no els quatre venuts que tots coneixem, seria ben hora de retre un gran homenatge públic als valents antifeixistes que vingueren a Mallorca per ajudar els mallorquins a alliberar-nos del feixisme dretà sostingut per cacics, Església, Itàlia, Alemanya i tots els Joan March del món.

• En Llorenç Villalonga era un feixista anticatalà, responsable, amb el seu germà Miquel Villalonga, de la sagnant repressió contra l'esquerra mallorquina i contra la nostra cultura. Un feixista que en una data tardana com el 6 de desembre de 1966 a *Diario de Mallorca* encara declarava: "Mi carnet de falangista, que conservo, pertenece a 1936. Ahora más que nunca, después de la Ley Orgánica que se votará el día 14, estoy donde estuve en 1936." A la revista *Randa* (nú-

mero 33) i recollits per Antoni Nadal podeu trobar un grapat d'articles en defensa d'Espanya i del feixisme i en contra de Catalunya, el socialisme i l'anarquisme signats per aquest falangista de "primera hora". A partir del 7 de juliol del 1936, Villalonga escriu i pronuncia per la ràdio coses d'aquest estil: "Nos cabe el orgullo, a mi hermano Miguel y a mi, de haber representado siempre la resistencia anticatalana en Mallorca." "Nuestra gran afirmación es el nacionalsindicalismo. Así lo ha visto el genio del Caudillo y ante la voz de Franco no cabe discusión posible. Una patria (España), un Estado (nacionalsindicalista), un caudillo (Franco)." Qui vulgui llegir les virgueries d'aquest element que compri la revista *Randa*. Tots els mallorquins hem de saber qui està amb el nostre poble i qui és un venut a la dreta feixista.

• Una amable subscriptora, propietària de l'administració de Loteries de la plaça de la Reina de Ciutat, ens telefona i ens aclareix que l'Estat espanyol és un dels més generosos d'Europa en això de loteries i que dóna el 75% de la recaptació de la Loteria Nacional en premis, en lloc del 45% que apuntàvem nosaltres al Foc i Fum de la quinzena passada. Queda feta la rectificació doncs, i endavant a jugar, que n'hi ha que treuen.

• Sabíeu que al sopar dels quinze anys de *L'ESTEL* només hi havia dos arenalers? I això que érem vuitanta.

• *Mallorca Lliure* és una magnífica revista independentista i antifeixista que editen una colla de joves mallorquins. La portada de número 2 mostra uns joves revolucionaris bascs cremant una bandera espanyola. Hi escriu gent de l'Ateneu 31 de Desembre i de Tramuntana Reds, entre d'altres col·lectius de lluita popular contra el sistema (Rash, Llibertat, Maulets, Núria Cadenes, Ezt Norte). Dóna canya a tots els venuts a la monarquia, el centralisme i el capitalisme.

• Per cert, cal destacar la feinada que contra els feixistes del grup Ultras Mallorca fan els joves revolucionaris de la Tramuntana Reds, cada diumenge que hi ha partit de futbol, aquesta combativa penya compareix a l'estadi Lluís Sitjar animant el nostre equip i per fer front a les banderes espanyoles dels feixistes. Els companys de Tramuntana Reds empen tots els símbols i banderes que poden per a frotre les colles de *ultrapijos* feixistes que saluden de manera hitleriana i enlairen

HAN DIT...

Llorenç Capellà, escriptor: **Els mallorquins hem de reivindicar el català com un clar signe de modernitat.**

ΩΩΩ

Juan Riera, periodista: **La data del 31 de desembre es potencia d'any en any. La figura del Rei en Jaume creix de generació en generació i mai ha perdut la seva vertent política, lingüística i d'apropament al fet diferencial de Catalunya.**

ΩΩΩ

Pere Felip Buades: **Mai no s'organitzen debats entre el mallorquí i el castellà, que aquest sí que és l'autèntic debat i el que de veritat condiciona una vertadera normalització lingüística.**

ΩΩΩ

Raimon Obiols, secretari general del PSC: **L'extrema dreta espanyola navega submergida en les aigües del PP.**

ΩΩΩ

Tomeu Riera "Mossegat", pagès jubilat: **És del tot impossible que la pagesia desaparegui a Mallorca. Hem de tenir en compte que l'únic lloc d'on es menja és de l'agricultura, i això no ho podrà canviar ningú.**

ΩΩΩ

Pere Fullana: **És ridícul que a la Festa de l'Estendard un exèrcit d'ocupació rendesqui honors a la bandera del país ocupat.**

ΩΩΩ

Francesc Cabana, economista: **Els catalans som tan llatins com els andalusos o els parisencs. Catalunya està més a prop dels criteris de convergència europea que la resta de l'Estat, però, l'Estatut d'autonomia no ens dóna competències a l'hora de triar moneda, encara que aquesta sigui europea.**

ΩΩΩ

Joan Verger, portaveu del PP al CIM: **Al PP no han jugat net amb jo. (...) Totes les dones són guapes i Mª Antònia Munar és una persona que està molt bé.**

És na Blanca Amengual qui amb la seva germana Sívila va obrir ara fa set anys la floristeria Blanca i Sívila al carrer de Manacor de la Soledat.

Na Iolanda Vives és la madona de Mobles Toni Sales a la barriada de Son Coc de Ciutat. Fa quatre mesos que aquesta botiga fou inaugurada.

**L'ESTEL
de Mallorca**

**INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T**

es d'Espanya. Ells els i la nostra, la catalana, i per empenyar-los encara roja amb la falç i el marjalque feixista pot morir fart en veure-la! Els joves identistes de Tramuntana un arribat a les mans amb tistes. A vegades hi ha erts per defensar les nosideres. Els seguidors del a que vagin a l'Estadi tjar han de fer pinya amb joves que lluiten de veres ae molts de partits— per la idència i contra el sistema sió actual. Els companys A duen banderes blanques manifestacions (ens renHan d'aprendre d'aquests s que mostren en Lenin i Juevara als nazis. Tots els serveixen si empenyen istes espanyols!

ntre cultural Cap-al-Tard per a aquest mes de el "Primer encontre de mallorquins". Preneu nota ostra agenda, que val la Dia 1: Margalida Fuster.

Albert Herranz, Pere ó, Jaume Pomar, A. Vidal o. Dia 8: Rafel Bordoy, López Crespí, Miquel Riera, Àngel Terron. Dia ncesca Adrover, Gabriel Miquel Julià, Jaume lreu. Dia 15: Vicenç e, Bartomeu Fiol, Miquel Llauger, Jaume Oliver. Josep A. Calvo, Damià Bartomeu Martí, Jaume ó. Dia 27: Pere Bru , Miquel Cardell, Bernat Catalina Maria Sala. Dia Mayurca canta als poetes. xò serà a la Fundació arder, que està al carrer rei, 8 de Ciutat.

els carrers del terme de í, que són molts i estan ampats, estan retolats en en unes plaques de test ginals i úniques a Ma- fem hagut d'esperar vint rò ha valgut la pena. Ena a l'ajuntament, gover- PSOE i els Independents atxí.

• L'any 1966, que acaba de començar, és any d'aniversari: el centenari de la publicació de les Rondalles Mallorquines d'en Jordi des Racó. Gràcies a aquestes rondalles, els de la "generació maleïda" que ara som seixantins, aprenguérem, sense que ningú ens l'ensenyàs, la llengua catalana en les seves variants mallorquines. Honor i glòria al canonge manacorí que les va recollir i al senyor Francesc de Borja Moll que va tenir cura de reeditar-les moltes vegades durant el temps negre de la persecució del nostre idioma pels dictadors espanyols de torn.

• Un altre aniversari: enguany és el seixantè aniversari de l'afusellament, per les tropes revoltades que comandava el general Franco, de Josep Sunyol i Garriga, president del Barça. Estam segurs que les penyes del Barça d'arreu de Mallorca retransmetran merescuts homenatges al president màrtir. Recomanam als barcelonistes que lleixin l'article *Un segon president màrtir?* del nostre col·laborador Antoni Strubell i Trueta.

• Des de *L'ESTEL* continuarem fent foc i fum per, recordant la nostra història, despertar la consciència col·lectiva del nostre poble. És ben hora que els mallorquins sapiguem qui som, i qui són els nostres enemics.

• Estam contra l'energia nuclear i estam contra les proves nuclears. N'Aznar i els seus hi estan a favor. Si voleu que es destrueixi el planeta, si voleu que la mar i la terra es contaminin, votau-lo. Quan la pluja radioactiva caigui sobre vosaltres i sobre els vostres fills, no us queixeu.

• Perquè de la gent dolenta no podem esperar més que maleses i de la gent bona no podem esperar més que boneses. D'això hi ha estadístiques, no de n'Aznar i son pare i el seu padrí, que tots eren feixistes, sinó d'un altre home que nomia Max Jukles, el qual fou un criminal i del qual, estudiant, el seu arbre genealògic, es pogueren aconseguir informes

GLOSES DE COMBAT

Cent vuitanta mil milions cada any mos fot Madrid i els mallorquins n'estam tips que mos toquin els collons.

Me cag en puta Sevilla, al-lots això és per demés, jo ficaria tots es forasters dins un barco de rejilla.

A Mallorca, lo que hi ha més són botifarrons i sobrassades, botiflers i botifarres, i un bon grapat de putes forasters que bravegen de doblers quan no en tenen ni per areagades.

sobre 1.026 descendents durant cinc generacions (n'Estades de Montcaire sap com es fan els arbres genealògics): tres-cents moriren de manera prematura, cent foren empresonats abans dels tretze anys, cent noranta foren prostitutes, cent foren borratxos. Un altre home, Jonathan Edwards, convertit als set anys i instruït en les Sagrades Escripures, se sap que d'ell han partit 729 descendents: tres-cents foren predicadors de l'Evangeli, seixanta-cinc foren professors d'escoles secundàries, tretze foren rectors d'universitats, tres foren membres al Congrés dels Estats Units, i un fou vicepresident dels Estats Units. Ω

En Miquel Gil de Petra va obrir ara fa tres anys un estudi de fotografia al carrer dels Reis Catòlics, tocant a Son Gotleu.

Na Maria Pol va obrir ara ja fa vuit anys una perruqueria de senyores al Pla de na Tesa.

La família de na Maria Jesús Frau de sa Cabaneta regenta des de fa trenta anys el Taller Toldos Frau de la Soledat. Na Maria Jesús ens posa un anunci des de fa deu anys i diu que li és ben rendible. Li telefonen o hi van amb *L'ESTEL* a la mà a comanar-li envelats.

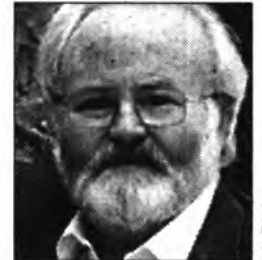
En Pere Sastre és l'amo jove de la Videoteca Piscis, a la Sòledat. Un local que va obrir ara fa deu anys i que s'ha fet l'amo del barri en la seva especialitat. En Pere es queixa que no troba pel·lícules en català.

HAN DIT...

Nekane Domblás, periodista: Això de "sa nostra llengua" ja és passat i el que ara s'imposa és parlar obertament i clara de llengua catalana.

ΩΩΩ

Juan Pla: Els toros de Costitx se'n tornen a Madrid i no ens deixen ni les banyes posades.

J. PLA

ΩΩΩ

Òscar Aguilera, comentarista: Motius per manifestar-se en favor de la sobirania nacional n'hi ha de sobres. Per exemple, mentre el simple fet de voler situar la nostra llengua al lloc que li pertoca com a pròpia d'aquesta terra inciti reaccions d'histerisme i incitacions a desestabilitzar la convivència pacífica de la població, denota que assolir la categoria de poble sobirà es fa imprescindible.

ΩΩΩ

Miquel Segura, escriptor: Encara no sé si Grosse és un diletant de l'estalinisme estantís o si frueix estorant els periodistes "progressistes". Això de rebutjar la celebració de la diada del 31 de desembre alegant que Jaume el Conqueridor fou "un Rey feudal" és una pardalada soviètica. D'ençà que aquest al·lot exerceix de upravdon d'una imaginària "comunitat bolxevic balear" no guanyam per ençurts. Ja ho val!

BAIXI A PALMA

COPIADO I DISSENY PER ORDINADOR
 CARTELL MÉS SENZILL AL RÈTOL LLUMINÓS MÉS COMPLEX
...I A PREUS DE S'ARENAL!
 MILITAR, 242 (devora Correus) • S'ARENAL
 TEL. 74 32 62

CUINA CASOLANA MALLORQUINA

Carretera Manacor, 305 • Tel. 42 77 80
 Son Ferriol (Ciutat)

TENNIS SON RIGO

Tennis	Squash
Futbol-sala	Volei
Hàndbol	Mini-golf
Petanca	Tennis taula
Cir. footing	Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
 Sometimes • Palma de Mallorca

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). II part

L'inici del procés autonòmic a les illes (i v)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

El repartiment de les conselleries

Mentre s'esdevenia aquesta lluita, per fi els parlamentaris de les Illes el 17 de juliol de 1978, arriben a una entesa per a repartir-se les conselleries. Com expliquen els historiadors R. Mosquera i A. Nadal (*El Procés Autonòmic Balear [1976-1987]*, pàg. 42): "Segons havia estat decidit, el Consell funcionaria en règim de ple; cinc carteres serien per a l'UCD (Interior, Transports i Comunicacions, Comerç i Turisme, Educació i Cultura, Indústria i Agricultura), dues per al PSOE (Obres Públiques, Urbanisme i Planificació Territorial; i Treball, Sanitat i Seguretat Social). La Conselleria d'Hisenda va ser posada en mans de Matutes. Per cobrir les conselleries sense cartera hom va proposar Joan Sintès Anglada (UCD-Menorca), Josep Caules (UCD-Formentera), com a representants no parlamentaris. Amb aquests dos consellers semblava que la política eivissenca d'UCD s'acostava a la de Matutes".

Però mentre els partits de la reforma es repartien les conselleries, la lluita de classes –a tots els nivells, tant a les Illes com a la resta de l'Estat– continuava. Cada mes ens arribaven notícies fent referència a nous assassinats de les forces de seguretat de l'Estat, que eren –segons explicaven els partits del consens i la restauració monàrquica– les que havien de garantir una "autèntica democràcia".

Les forces repressives garanteixen la democràcia

Dia 24 de gener, un guàrdia civil, a Calella feria dos joves de desset anys i quinze anys. Dia 15 de febrer, a Fuencarral, guàrdies civils sense uniforme ferien greument el jove Manuel Campos. A Manresa (Barcelona), el 9 de març, el policia nacional Esteban Amills Escrig matava Ramon Sala Puigví, de 34 anys. El *somatén* feixista, actuant lliurement per l'Hospitalet de Llobregat, dispararen dia 16 de març contra una parella de nuvis. El *somatén* considerava "indecent" besar-se enmig del carrer. Per l'abril, la Guàrdia Civil ataca una manifestació pacífica a Ciutat Badia (Vallès Occidental). Hi ha ferits de gravetat. Tan sols demanaven guarderies infantils per al barri.

El 13 d'abril moria a Vigo una al·lota de 21 anys anomenada Elvira Parcelo Rodríguez, a conseqüència de les ferides al cap sofertes pels cops que li havia donat la Policia Nacional atacant la manifestació dels treballadors "d'Ascó" (*Astilleros y*

Construcciones).

Pel maig, dia 2, i per una simple reivindicació –a una comissaria de Saragossa–, quasi maten Antonio Blasco Jiménez. Dia 2 del mateix mes de maig la Policia Nacional fereix de gravetat Gracia Rodríguez Buzán, que participava en la manifestació del Primer de Maig a Barcelona.

A Sòria, dia 5, aquesta famosa Policia Nacional mata de quatre tirs el militant de Comissions Obreres José Luis Escribano. El 12 la Guàrdia Civil feria de gravetat el jove de 18 anys Félix Romero Osorio. El 27, a Madrid, el militant del PTE Enrique Díaz Riesco és ferit de bala mentre venia en el carrer el diari *La Unión del Pueblo*.

Pel juny, el 13, era ferit de bala a Sabadell el jove de 18 anys José María Sánchez Pérez. I, pel juliol (dia 15), dos militants de la central sindical propera al PTE (la CSUT),

Medina Ayala, que participava en un acte de solidaritat amb el poble de Xile.

Pel 7 d'octubre (dia 7), un policia nacional anomenat Julián Jiménez Morales mata una persona a Madrid. En les declaracions posteriors als greus fets, declara que "estaba en estado de embriaguez".

Dia 21, a Sevilla, per tractar-se d'un "cotxe sospitos", la Guàrdia Civil mata, a La Puebla de Cazalla, Domingo Gutiérrez Delgado, de 44 anys.

Pel mes de novembre (dia 14), la policia nacional mata el jove de setze anys Dionisio Aguado Merino.

Pel desembre hi ha més joves "sospitosos" morts i ferits en diversos controls de la Guàrdia Civil. Un jove mort tirotejat a la carretera de Málaga-Antequera (dia 4). Dia 20, a l'Hospitalet de Llobregat, moria, també de trets al cos, Francisco Villas García.

Tarradellas: un traïdor als Països Catalans.

els treballadors Alfonso Romero y José Moreno Esquivel, eren ferits per atacs de grups incontrolats de *Fuerza Nueva*.

L'1 d'Agost, el general sots-inspector de la *Legión*, Ximénez Henríquez, declara: "Para que desaparezca la *Legión* tendrán que matarnos a todos."

En aquest mes d'agost hi ha també diversos fets misteriosos encara no aclarits, de resulta dels quals hi ha diferents persones ferides de bala (concretament a Barcelona i a l'Hospitalet de l'Infant, Tarragona).

Pel setembre, a Barcelona, la Policia Nacional mata el jove de setze anys José Infantes Garrido, que participava en la manifestació de la *Diada*.

A Sevilla, els feixistes assassinen d'una ganivetada (dia 27 de setembre) el militant del PCE Manuel

Constitució del Consell General Interinsular. Matutes contra l'OEC

S'apropava el dia de constitució del Consell General Interinsular. Feia anys que no aturàvem en la tasca de conscienciar el nostre poble. Mentre que els revolucionaris –tots els partits d'esquerra conseqüents, totes les persones independents– havien portat a coll aquesta tasca dinamitzadora i revolucionària (atacant dins les nostres possibilitats la reforma pactada amb el franquisme), els parlamentaris havien acabat d'enllestir el repartiment de poltrones.

Encara en una data tan pròxima a la constitució del Consell General Interinsular com és el 20 de juny del 78, amb n'Antoni Serra i en Vicenç Mates (que havia filmat la gran manifestació del 29 d'octubre de 1977), anàvem de poble en poble blasfant

en contra de les limitacions constitucionals que els quatre partits monàrquics majoritaris ens preparaven. La secció "La veu dels pobles", d'*Última Hora*, en la qual col·laboraven els militants de les JEC (Joventuts d'Esquerra Comunista) Xesca Canyelles, Pepa Núñez i Joan Vich, era un exemple de lluita reivindicativa i nacionalista. El 29 informava de l'acte que, organitzat per l'Agrupació de l'OEC de Santa Maria, férem n'Antoni Serra i jo.

Aquest any havia estat d'un activisme frenètic. Per al dia de la constitució del Consell General Interinsular, els comunistes volíem deixar ben aclarida quina era la nostra posició. El Comitè Executiu de l'organització hi va fer un comunicat públic que sortí en el diari *Baleares*, el 10 d'agost. Hem de recordar que, malgrat l'acte constitutiu va ser el 24-VII-78, el cert és que la "festa" tengué lloc l'horabaixa del 28 de juliol al pati d'armes del castell de Bellver. Com expliquen R. Mosquera i A. Nadal (*El procés autonòmic balear*, pàgs. 43-44): "Hi van assistir Albertí, el ministre Clavero Arévalo, tots els consellers, les autoritats provincials, el president de la Generalitat, Josep Tarradellas, i el vicepresident del Consell General del País Valencià, entre d'altres". [Nota: en aquella època no existia el tal "Consell General del País Valencià. L'organisme s'anomenava *Consell del País Valencià*].

El comunicat de l'OEC denunciava les greus limitacions de la Constitució que s'estava pactant. Les nostres crítiques anaven en la línia de les que el nostre secretari general, Mateu Ramis, ja havia especificat amb motiu de la convocatòria de la Diada del 29 d'octubre (*Baleares*, 29-X-77), quan dèiem: "La història de Mallorca ens mostra ben clar l'incapacitat de la nostra burgesia, fins i tot per aconseguir la seva pròpia llibertat. Molt manco, les llibertats nacionals. La seva història és també l'història de la subordinació al centralisme".

Per tant, volíem deixar constància del fet que ens desagradava tot aquell maruell muntat d'esquena del poble –aquells partits havien convertit en paper banyat el famós *Pacte Autonòmic* signat el 4 de juny del 77.

Molts militants d'OEC hi érem, aquell horabaixa al Castell de Bellver. Amb altres companys del partit estava repartint el corresponent munt de fulls volants, quan hi veig arribar Abel Matutes. Li vaig plantar l'escriu davant els nassos. Em dirigí

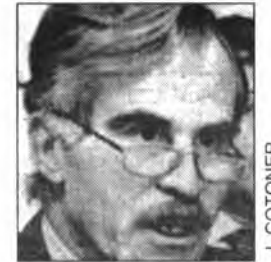
HAN DIT...

Pere Gil, glosador:

Com pot ser que un qualsevol com és ara s'"ABC" o un nomenat COTONER mos toquin... es flabiol?

Quan fent pública palesa, de sa seva ignoranci revestida d'arroganci mostren sa seva curtesa.

Ja m'ho diu en Tesà Vinyals: "Així tothom sabrà que són curts de gambals".

ΩΩΩ

Planas Sanmartí, periodista: **L'Ansón i els seus nois ens donen una ració diària de franquisme. Des que Gabriel Cañellas va deixar la presidència de Balears a mans d'Aznar i a les de Soler, l'ABC ha estès l'ocupació de Catalunya a les Illes. (...) Mentides, inexactituds, falsedats, insults, errors, ofenses, injúries, tot s'hi val contra Soler perquè respecta i vol fer respectar l'Estatut d'autonomia de Balears i li diu pa al pa, vi al vi, i català al català. Amb l'ABC hem tornat a l'Arriba, El Alcázar, Pyresa, els editorials d'"inserción obligada", la manipulació, la imposició del centralisme, la dictadura del Movimiento-Organización i l'esperit del Decret de Nova Planta.**

Franson ens torna als vells temps. (...) Ves per on ja té un lector més: jo. Mentre segueixi fent franquisme didàctic cada matí, aplicant mètodes goebbelians contra el Molt Honorable president de Balears, Cristòfol Soler, seguirem com abans: tots units davant el feixisme (excepte els feixistes que li donen suport, és clar).

ΩΩΩ

Mercè Truyols, presidenta d'ARCA: **La memòria és el fonament constitutiu del poble. Les onades presents de modernitat, canvis de costums i invasions forasteres no han d'acoquinarnos: ja en sabem massa de malaurances!**

una mirada freda. No va dir res. Agafà el full i, sense tirar-lo —molts parlamentaris els tiraven a terra, amb ràbia— el va introduir dins la butxaca de la seva americana. Més tard, en plena constitució del Consell, els militants d'esquerra revolucionària que hi érem presents xiulàrem amb totes les nostres forces els representants del franquisme reformat —i lacais— que hipotecaven la lluita pel nostre autogovern.

A l'endemà, el diari de Matutes (en article signat per Nito Verdera) feia la següent entrevista a l'amo de l'illa germana. El títol de l'article era "Militantes de l'Organització d'Esquerra Comunista abuchean al senador de Ibiza y Formentera en el Castillo de Bellver". Matutes donava la seva versió quant a l'escripció del pati d'armes del castell de Bellver: "Yo creo que ese tema se ha desorbitado. Algunos quisieron ver una crítica a mi actitud durante la negociación preautonómica en orden a la defensa unitaria por encima de cualquier otra... Se hizo patente antes del acto, por otra parte es frecuente en todos los actos de carácter autonomista, que había una presencia bastante significativa de elementos de extrema izquierda, hasta el punto de que incluso se repartieron folletos de l'OEC allí donde se decía que esto no era autonomía; que no era más que una concesión administrativa y que no podía esperarse nada de una autonomía allí donde había una presencia ayoritaria de UCD y AP".

Tarradellas fa el joc a la dreta centralista

Mentre els revolucionaris mallorquins, encerclats per murs de silenci i marginació, provàvem d'explicar les nostres posicions autènticament nacionalistes, Tarradellas justificava les mancances nacionals de la Constitució espanyola. "Tarradellas ha hecho un flaco favor a los nacionalistas de las Islas. Con su actitud ha venido a legitimar el artículo 138 que prohíbe expresamente la posibilidad de federación de Estatutos de Autonomía" (Última Hora, 31-VII-78). No ens hauria d'haver estranyat res de tot això. En una de les primeres rodes de premsa que concedí en retornar al país, Tarradellas contestà a una pregunta sobre les relacions amb les Illes (com, evidentment, les anomenava el periodista): "Quines Illes? Les Hawaii?". Actitud realment vergonyosa. Però així anaven les coses en aquells anys de renúncies i traïdes permanents.

Ens quedàvem, per tant, quasi tot sols, predicant en el desert. El comunicat que havíem repartit a la gent aquell capvespre (28-VII-78) remarcava, entre moltes altres crítiques a com s'havia anant desenvolupant aquell desgraciat procés preautonòmic: "Els comunistes reconeixem que la constitució del Consell General Interinsular pot ésser, segons la correlació de forces que hi hagi al seu interior, un primer pas cap a la recuperació de la nostra identitat històrica desfeta pel centralisme i el

feixisme". I més endavant, continuava: "De moment ja podem dir que els comunistes de l'OEC no creiem que UCD canviï la seva tradicional dependència de Madrid i del gran capital, per la qual cosa, essent la majoria en l'actual Consell General Interinsular ens fa dubtar de l'eficàcia inicial del mateix". Acabàvem criticant la política de consens amb les forces franquistes, denunciàvem aquella mera descentralització administrativa "graciosament" concedida per Madrid gràcies a la feina de desmobilització del poble mallorquí feta per UCD, PSOE, PCE i AP. El Moviment Comunista (MCI) va repartir un altre comunicat més o manco amb el mateix contingut.

Una autonomia marcada pel nepotisme, la incivilitat, l'analfabetisme, la incultura, el sucursalisme, l'individualisme (R. Mosquera i A. Nadal)

Analitzat amb la perspectiva que donen els anys, potser no anassin tan desencaminades les nostres crítiques a la dreta imperialista de sempre —i els seus col·laboradors pseudoesquerrans. L'afer vergonyós del Túnel de Sóller, Brokerval, les comissions il·legals, el cementiri Bon Sossec, tot l'assumpte de ses Salines a Formentera... sempre el mateix afany esbojarrat del guany capitalista per damunt els interessos dels pobles i les persones. Roberto Mosquera i Antoni Nadal, a *El procés autonòmic Balear (1976-1987)*, resumien tot aquest desgavell d'aquesta manera (pàg. 15): "El 8 de maig de 1983 es van dur a terme les primeres eleccions autonòmiques a les Balears. Paradoxalment, els electors hi van afavorir la Coalició Popular, l'agrupació política més reaccionària i més refractària a l'incipient autogovern... Com era d'esperar, malgrat el suport renovat de l'electorat al cap de quatre anys, el balanç de la primera legislatura autonòmica no podia ser més negatiu: d'una banda, la Comunitat Autònoma de les Illes Balears continuava essent vexada i discriminada pel Govern espanyol; d'altra banda, les accions del Grup Parlamentari Popular, del Govern Balear i de la Presidència del Parlament es decantaven justament per la incompetència, per l'absoluta falta d'iniciativa popular i per intervencions escandaloses (el nepotisme, la incivilitat, l'analfabetisme, la incultura, el sucursalisme, l'individualisme...). En suma, un exemple clar del que no hauria de ser ni el més pàl·lid reflex d'autogovern". Ω

Fa quinze anys que el matrimoni Simonet-Llorenç va obrir la Joieria Miam (Miquel i Antònia) al Pont d'Inca. Una joieria que té sucursals a Santa Maria i a Alaró.

L'únic club esportiu de Cas Capità, un poble que està situat al costat del camp d'aviació de Son Bonet, és el Club de Petanca Cas Capità, amb tres categories: preferent de femelles, primera i segona de mascles. Es veu que les dones de Cas Capità tenen millor punteria que els homes. A la foto, els homes de segona categoria.

ASSESSORIA FISCAL SON FERRIOL

Avda. del Cid, 15 • Tel. 42 87 29
Son Ferriol • 07198 Palma de Mallorca

J Jani S.L.

SERVEIS DE NETEJA

Neteges d'obra nova • Vaixells
Neteja de sinistres • Neteja en general
c/ Trasimè, 64, baixos • Tel. i fax 26 87 15
07006 S'Arenal (Palma)

Masquait, S.L.

- Materials de Construcció
- Prefabricats Formigó • Transports
- Làmperes i Decoració

Oficina: c/ Ràpita, 43
Tel. (971) 65 01 23 / 65 24 32 / 65 04 12
Fax: 65 24 32 • 07630 CAMPOS

AIGUA POTABLE A DOMICILI

Als termes de Ciutat, Marratxí i Lluçmajor

Telèfon 742768

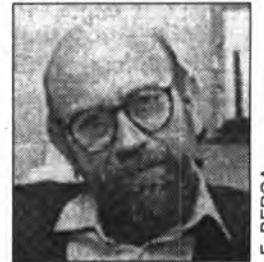
Immigrant! Els teus fills són tan mallorquins com els fills dels mallorquins. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barri.

DE BONA FONT

Per dins CC.OO. es comenta de forma insistent que **Manuel Cámara** té pensat agafar barco i tornar-se'n a Espanya ben aviat.

ΩΩΩ

Francisco Berga ha jurat no tornar mai més per sa Pobra després d'haver qualificat en roda de premsa els poblers de "covards".

F. BERGA

ΩΩΩ

El canonge de la Seu, **Bruno Morey**, ha enviat un escrit a l'ABC de Madrid per felicitar-lo per la seva campanya contra la llengua catalana i el president Soler.

ΩΩΩ

Al darrer partit Barça-Espanyol un grapat de xarnegos espanyolistes varen cridar frases contra el Barça i els catalans mentre es dirigien al Camp Nou. La intel·ligent resposta dels **Boixos Nois** va ser fotografiar-los i filmar-los en vídeo. Els fatxes es posaren fets unes monees quan se n'adonaren.

ΩΩΩ

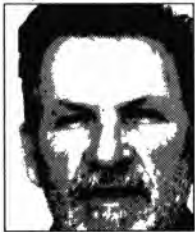
Ho va dir **Francisco Rueda**, l'autor del llibre *La Casa* sobre el CESID, en un programa de TV: la majoria de periodistes que fan feina a mitjans de comunicació de les colònies espanyoles estan en la nònima dels servicis secrets espanyols, el CESID.

ΩΩΩ

El periodista anticatalanista de D16, **Francisco Seguí**, antany cul i merda amb Jaume Santandreu, ara pega a matar contra el seu antic company. Dia 11 de gener publicava un dard ple de verí: **Sólo la posibilidad de perder las subvenciones ha motivado que los dirigentes de El Refugi cuestionen las instituciones.**

ΩΩΩ

El periodista d'UH, **Pedro Prieto**, és un seguidor de l'Espanyol. D'ençà que aquest equip va bé ara per tot li surten seguidors i és que, ja se sap, la gent s'apunta a les victòries, mai a les derrotes.

L'esperit republicà

EN JOAN QUETGLES, professor de Filosofia

N'Aznar, N'Anguita i En Wojtyla contra Catalunya

Aquests homes són expressió i símbol de tres projectes històrics. Aquests projectes no són, és clar, una creació personal i individual; ells són els responsables actuals de dur endavant l'empresa que la història els ha encomanat. Malgrat la diferència i la desproporció entre els tres projectes, una cosa, tanmateix, els és comuna: malhauradament, dins els ambiciosos plans dels tres personatges, Catalunya no hi té cabuda. A mesura que fan avançar els peons de la seva estratègia, perjudiquen de manera greu els interessos nacionals i socials de tota la nació catalana. Cada desplegament és un cop contra les classes populars catalanes. Cada jugada amb èxit, una ferida. Secretament, dibuixen uns sinistres plans

on es contempla una Catalunya més esquarterada, més espanyolitzada i més sotmesa. Tot i que ells jurarien que no, els seus plans són absolutament genocides. Per altra banda són ben disposats a cometre perjuri.

El projecte de N'Aznar té per objectiu consolidar i acomodar el Poder real de l'oligarquia espanyola dins l'estructura política d'un Estat de dret formalment democràtic. Aquest projecte no és d'ara; ja ve del segle passat. Els diversos intents que ha fet la classe dels terratinents i dels financers s'ha saldat en un penosíssim fracàs. El darrer, el més desastrós, va ésser amb la segona República espanyola. Els oligarques sentint que perdien el control de l'Estat, van fer revoltar la

militarada —la major part de generals eren oligarques o aspiraven a ser-ho— contra l'ordre constitucional republicà. Noteu que el Papa de Roma d'aleshores, N'Achille Ratti, ja va fer contuberni amb l'oligarquia hispana contra la República espanyola. El projecte de l'oligarquia —de N'Aznar— és una utopia: pretén casar oligarquia i democràcia, materials amb els quals no es pot fer un aliatge. És un projecte de judici curt. Tot ho xifren aquests oligarques en una victòria electoral de N'Aznar. Són els franquistes de sempre, però ara amb disfressa de civil, de "demòcrates liberals" o "dels qui formen part de la internacional demo-cristiana". Noteu que en aquesta estratègia es torna repetir l'aliança de sempre, l'oligarquia hispana i l'Església de Roma. Es veu que és una constant històrica. El bisbe En Torres i Bages deia allò de "Catalunya serà cristiana o no serà"; devia veure la mirada irada de Roma, i volia fer perdonar el seu "catalanisme".

En Wojtyla no vol reconèixer Catalunya com a nació, ni accepta tampoc els drets nacionals de Catalunya; i és hostil a la llengua catalana. Coincideix en això amb N'Aznar, el castellà, i amb N'Anguita, l'andalús. En Wojtyla és espanyolista; no un hispanòfil, sinó un espanyolista extremat, un combatent a favor de l'expansió mundial de la llengua i de la cultura espanyola. El projecte cobejat d'En Wojtyla és també un intent de reposició històrica: *El projecte cobejat d'en Wojtyla és també una reposició històrica: el retorn miraculós a l'època de la Teocràcia mundial de Roma del segle XVIè.* En Wojtyla plora llàgrimes d'emoció quan imagina aquell "paradís" perdut i sent un agraïment sense límits per las gestes d'aquells "conqueridors cristians" espanyols que tant feren per expandir el catolicisme. "Els jesuïtes —deu pensar el romà— eren els més fidels al Papa de Roma i eren fruit de l'esperit espanyol". L'home de Roma ha segellat una nova aliança amb l'Opus Dei hispà; i li ha dit: "tu reforçaràs el meu Poder espiritual a tot el món i Jo te concediré l'administració dels bens temporals a més de la salvació eterna".

El Papa de Roma disposa d'una teranyina informativa que s'estén per tota la "cristiandat". Si hi ha res que es belluga, al punt es informat. Res no és casual. És la mà d'En Wojtyla la que ha posat un burgales a la diòcesi de

Bilbao. Si la COPE, la ràdio dels bisbes espanyols, ataca perennement a Catalunya i als socialistes, és perquè saben, els bisbes, que van en sintonia amb el seu Cap Suprem i amb l'Opus Dei (l'Opus Dei a Catalunya no amaga el seu espanyolisme flagrant). Per aquestes eleccions generals del 3 de març, ja fa temps que l'Església de Roma va entrar en campanya a favor de N'Aznar.

Semblaria que, amb l'aliança del Trono i de l'Altar, N'Aznar no hauria de tenir dificultats per a triomfar. Però la semblança és, tal vegada, si més no, precipitada. N'Aznar sap molt bé que no som a l'època de "Por el Imperio hacia Dios". La seva estratègia per aconseguir atreure's les masses de les Castelles i d'Andalucía és fer de l'home de les mil cares. Difícil i arriscada representació! No sé si ho aconseguirà, perquè contínuament se li posa la cara de falangista, que és la seva autèntica.

El projecte de N'Anguita és més a llarg termini. També és un projecte secret el seu. Es tractaria de reconstruir i enfortir la xarxa de l'organització del poder comunista a tot l'Estat espanyol. Catalunya i Euskadi representen un trencament de la seva xarxa. D'aquí l'intent de refer el PCE a Euskadi, i l'amenaça de crear un PCE a Catalunya-Principat si IC no se sotmet al seu poder absolut. La desfeta del poder comunista a Catalunya —la xarxa del PSUC era la més espessa de tot l'Estat— irrita a N'Anguita. Els comunistes a Catalunya han fet —i fan— molta comèdia representant el paper de defensors dels drets nacionals de Catalunya, però mai han s'han atrevit a trencar la dependència respecte dels comunistes espanyols.

Des de sempre, els comunistes han desconfiat dels moviments d'emancipació nacional, amb l'excepció d'aquells moviments que eren controlats per la burocràcia del partit comunista. Els funcionaris de N'Anguita a Catalunya vigilen, neguitosos, el creixement de l'independentisme. Aprofiten qualsevol motiu per desqualificar el nacionalisme català. A la Catalunya insular, els Grosske, els Càmaras, els Carbonero, allò que denuncien no és l'opressió i l'espoli espanyols sinó les mostres de rebel·lia de catalans vexats. No parlen mai d'espoli, sinó de "solidaritat". Realment, és un discurs també difícil el d'aquests comunistes espanyols constructors de xarxes. Ω

DE BONA FONT

El periodista d'UH, **Pep Matas**, que fa la crònica de successos, tot lo dia està enganxat a un escàner interceptant les converses de la policia. Així s'assabenta dels problemes mecànics que tenen els cotxes més atrotinats que una cafetera, de la policia espanyola.

ΩΩΩ

Segons un alt directiu d'un banc mallorquí, de tots els periodistes que es dediquen a la investigació i que fan feina als diaris forasters de Ciutat, només n'hi ha un d'incorruptible i que no es deixa subornar amb sobres. Qui és? Nosaltres ho sabem però no ho direm. Com a molt només donarem una pista: és el periodista més odiat per Francisco Berga a causa de com ha informat sobre l'afer Brokerval - Túnel de Sóller.

ΩΩΩ

Francesc Sastre, president de la Unió de Cooperatives Agràries de Balears, ha sortit en defensa del president Soler i ha negat les acusacions, mentides i calúmnies que Francisco Berga li dedica en el seu llibretxo.

ΩΩΩ

La campanya criminal dels diaris de Madrid, *ABC* i *Diario 16*, ja comença a tenir efectes. Dia 3 de gener el *Canal 4* va rebre una amenaça de bomba per telèfon si no fotien al carrer immediatament totes aquelles persones que parlen en mallorquí per la pantalla.

ΩΩΩ

L'ex-vice-president de la Banca March, **Simó Galmés**, i un dels puntals del canyellisme, va ser forçat a dimitir a causa de les decisions preses a títol personal i al marge dels organismes del banc en el tema Bon Sossec.

ΩΩΩ

Un cop més, el PP de Madrid ha mostrat el llautó i el seu subconscient els ha delatat. El seu eslògan, **Gana el centro**, de les pròximes eleccions ja no pot ésser més centralista, no des d'un punt de vista ideològic, sinó geogràfic. Amb **Gana el centro**, guanya Madrid, la *Meseta, la villa y corte...*

27 carta personal

Calla Pepet, calla Pepet, que estam en dictadura i no se pot parlar... però en Pepet no callava no, tenia *Presència, Or i Flama*.

— Escolti'm... La Previsora Mallorquina?

— Volia notificar la mort de la meva dona.

— Número de póliza?

— El...

— No, no lo encuentro, nombre de su mujer?

— Tal.

— Ah! sí, aquí està, dígame! aunque sería mejor que me diera el número de su casa...

— No pot ser,estic a l'hospital de Castelló.

— En la caye Aragón?

— No, no, al carrer Aragó no,estic en la Gran Via de Castelló!

— Sí en la gran via de la caye Aragón!

— No, no, al carrer Aragó no,estic a la clínica Gran Via de Castelló capital!

— Sí sí, en la gran via caye Aragón de la capital!

— No, no.

— Mire usted, hábleme claro, que yo no le entiendo, no se lo que dise...

Vint, vint anys de la mort d'aquell... i jo, en l'hora de la mort de la meva dona, no he pogut fer el traspàs en llengua catalana...

Amb aquesta carta maleeixo profundament, des del president, consellers, diputats, intel·lectuals, escriptors, periodistes... culpables tots ells de preocupar-se d'omplir-se les butxaques, venent la terra catalana per omplir-se les butxaques. Quina

golafreria! Ells van endavant recollint desenes de milions, centenars de milions... tot ho fan pels miserables calés.

La veritat és que la terra catalana ja no pot suportar més la quantitat de judes, traïdors, botiflers, colonitzadors. N'està ple pels quatre costats.

Per cert, quants de milions us va reportar l'operació del diari *Avui*? Quants milions vau robar als pobres que hi vam posar diners? El que és pitjor es que també ens vau robar la veu i l'esperança. Però no comptàveu amb el català, que no heu pogut fer callar. Me podreu trepitjar, me podreu arrossegar, però el català, mentre tingui un alè de vida, no podreu fer-lo callar.

Vint anys, Senyor, vint anys Senyor... i ni tan sols a l'hora de la mort es pot fer en català. I aquestes *Pocahontas!* Poca-vergonyes!! I mira que la tenen dura, la cara. Que si abans era un "cochino rojo comunista separatista", ara som tot el contrari: un racista, feixista, insolidari, intolerant. El que deia, la cara la teniu de roca viva.

He fet, esposa meva, tot el que he pogut. Si no ho he fet millor, és que no he pogut. Tu deus saber-ho. Signo, esposa meva, des de terra, trepitjat i arrossegat. El Català.

Que més vols!?

Quina manera més rara per matar-nos. I nosaltres tolerem. Es que ho som, nosaltres, de tolerants. **Josep Casalta i Casesnoves, Castelló de la Plana** Ω

L'ESTEL de Mallorca

**INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T**

Fa nou anys que n'Àngela Tugores regenta el Bar Gèminis al Pont d'Inca. Despatxa plats combinats i menús a 650 pessetes.

En Tomeu Joan ha obert ara fa mig any un taller de reparació de cotxes al carrer Major de Pòrtol.

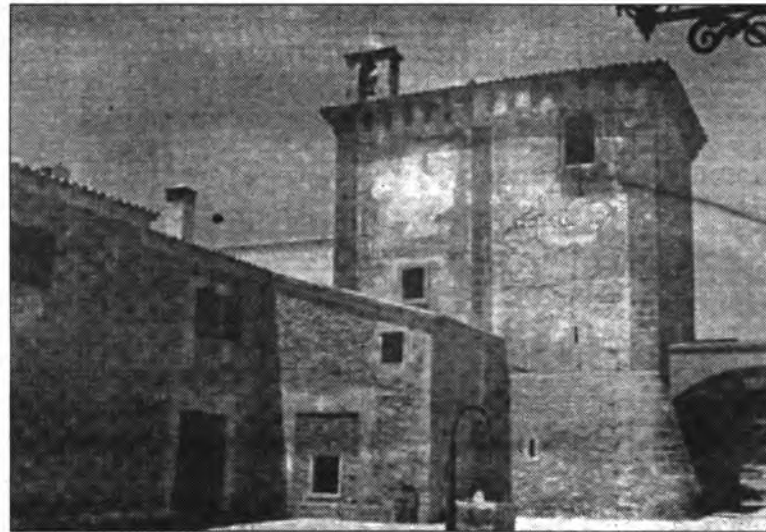

Na Francisca Mir juntament amb la seva germana Antònia regenten des de fa mig any el bar Can Joan de la Soledat.

Hisenda obre expedient al president del Crèdit Balear

Amb data del 25 de novembre de 1992, en Joan Lluís Gamundí i Seguí va presentar denúncia al Ministeri d'Economia i Hisenda, Gerència Territorial de Balears, per la baixa valoració cadastral de les Cases Palau de Santa Ponça, unes cases-palau construïdes poc temps després de la conquesta catalana, situades a l'en-

Santa Ponça i que possiblement la nova valoració sigui molt superior a l'actual, tan pel que fa referència al valor cadastral com a la contribució d'aquesta propietat que està a nom de Miquel Nigorra Oliver, president del Banc de Crèdit Balear. *L'ESTEL de Mallorca* va donar informació detallada fa uns mesos d'aquesta

Exterior de les cases-palau de Santa Ponça.

trada de Santa Ponça, amb cases pels senyors, pels amos, els misatges, capella particular, païsses, solls, galliners, tot envoltat de jardins espaiosos. El darrer valor cadastral a què fa referència la denúncia, és de quatre milions devuit mil pessetes, quan qualsevol xalet o pis de Santa Ponça té un valor cadastral i per consegüent un rebut de contribució molt més elevat.

A ran d'aquesta denúncia, i tres anys i escaig després d'esser feta, sabem que aquests dies passats tècnics d'Hisenda han inspeccionat les cases-palau de

i altres denúncies fetes per Joan Lluís Gamundí i Seguí.

Ara li comencen a donar la raó oficialment; primer és Hisenda, i és de suposar que els tribunals de Justícia, en arribar l'hora, també li donaran.

Que tots siguem iguals davant la Llei i que a Hisenda pagui més aquell qui més té, és fàcil de dir. Tots hi estam d'acord, però a l'hora de la veritat és molt difícil dur-ho a efecte. Aquesta inspecció a en "Goliat" Nigorra, fins ara intocable, pareix ésser que fa entreveure que les coses poden canviar a Mallorca. **Redacció** Ω

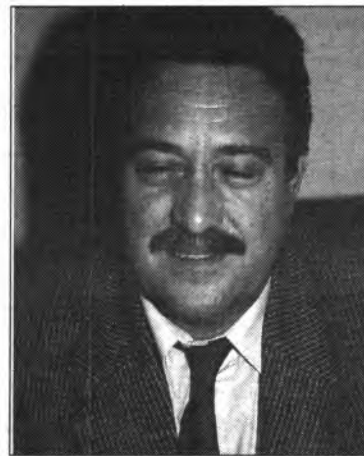
No m'ho acab de creure

JAUME SIMONET I BORRÀS

Estic esparverat. No m'ho acab de creure. Tenen un collons com un mul. El batle de Ciutat ha fet arraconar el cas Rodríguez, perquè segons ells, vull dir els amics del responsable de les finances municipals —finances dels altres, és clar—, troben que el cas no dóna peu a fer cap aclariment que els dugui a poder dir al poble que hi ha regidors que fan les coses mal fetes. En una paraula, que són uns poca-vergonyes.

Les coses s'han de dir pel seu nom, sinó volen fer embulls i enganyar el poble. I és que tot això passava quan la grua s'endua el vehicle del màxim responsable de les finances municipals perquè el titular del mateix devia setanta-sis multes, i llavors el tornava —per amiguisme— mentre aquest intentava convèncer als altres regidors de la necessitat d'apujar un 10% la contribució urbana perquè l'ajuntament va magre de duros. I va magre de duros perquè hi ha personatges que no paguen allò que deuen. I un d'ells és el regidor-tinent de batle-responsable de les finances. El senyor Rodríguez.

Voldria dir al batle de Ciutat, senyor Fageda, que seria molt trist pels mallorquins que hagués de venir una altra vegada de Madrid el senyor Aznar per fer fora els corruptes. Que és ben hora que algú agafi les brides d'aquest carro que va tort, i doni un exemple, perquè damunt de l'amistat hi ha la seriositat. I per damunt de tot hi ha el servir al poble, que som tots. I les altres coses són vuits i nous i cartes que no lliguen. I aquí, o juguen tots o foten puntada de peu a la taula. Ω

N'Antoni Daviu és el Secretari General del sindicat de transportistes ASTAC Balear. Un sindicat que defensa i assessora els seus afiliats transportistes —tant els de mercaderies com els de viatgers—, fan gestió de cobraments, tenen una corredoria d'assegurances, missers i tot allò que faci falta per defensar els seus associats: 178 empreses amb 732 vehicles.

És na Margalida Crespí de Can Tanos que regenta des de fa anys el centre de bellesa i salut Margalida Crespí al carrer de Manacor de la Soledat. Un centre femení on es practica la gimnàstica passiva, la neteja de cutis, la laserteràpia, la hidroteràpia, la sauna, el solàrium i més coses, totes encaminades a la salut i la bellesa femenines.

L'ESTEL de Mallorca

INSTAL·LADORA
M RUI M AR S.L.

INSTAL·LACIONS I
MANTENIMENT DE
FONTANERIA
CALEFACCIÓ
GAS • REC
CONTRAINCENDIS

Oficines, Magatzem i Taller
c/ Margalida Monlau, 42 - Local
Tel. 42 81 20 • 07198 Son Ferriol (Palma de Mallorca)

TINTORERIES

ARAGON

Aragó, 61
Tel. 24 33 52

URGÈNCIES

EN 3
HORES

Palma de Mallorca

ESPECIALITAT

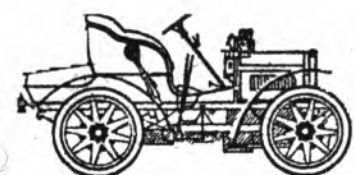
RENTAT
EN SEC

LA UNION

Reis Catòlics, 36
Telèfon 27 58 88

Tallers RISEMA

REPARACIÓ I SERVEIS MATAS

Reis Catòlics, 33-D • Tel. 27 23 05
07007 Palma de Mallorca

Mahatma Gandhi, el separatista (XIV)

Bany de sang al Jal-lianwal-la Bagh

Al nord de l'Índia hi ha una important comunitat amb una religió particular, un poble alt, fort i guerrer, amb barbes i turbants, anomenats "sikhs", amb quasi vint milions de persones. El temple d'or d'Amritsar és el principal santuari sikh. L'any 1918 hi havia hagut morts en ser desterrats de la ciutat dos líders del Congrés; la plebs havia mort tres anglesos. Immediatament després el general de brigada Reginald E. H. Dyer —un gat vell de l'exèrcit colonial nat a la mateixa Índia— assumí el comandament de la ciutat. Durant aquells crítics dies del mes d'abril havia proclamat un decret que prohibia les processons i manifestacions, però sembla que aquest decret no havia estat distribuït per tots els barris. El 13 d'abril del 1919 el general fou informat que la població autòctona projectava una assemblea gegant a dos quarts de l'horabaixa. Es posà en camí i, efectivament, en una plaça quadrada envoltada d'edificis i murs, amb molts pocs accessos i molt estrets, anomenada Jal-lianwal-la, es van aplegar deu o vint mil persones. Les dues metralladores que el general hi havia fet dur sol no hi podien entrar. Feu formar vint-i-cinc *gurdharas* i el mateix nombre de *baluchis* i obrí foc sobre la multitud sense avisar. En deu minuts es dispararen 1.650 trets, i 1.516 feren blanc, 379 d'ells mortals. Com que no s'havien obeït les ordres, el general era convençut d'haver acomplert el seu deure, tal com declarà durat la investigació del bany de sang. L'informe de la comissió constata lacònicament: "Fou dissortadament una concepció errada del sentit del deure."

Gandhi arribà a la conclusió que calia en primer lloc educar i informar el poble sobre les fites del seu moviment de la *satyagraha*. Esdevingué col·laborador habitual dels setmanaris *Young India* en anglès i *Navajiban* en gujarati. Així arribà a ser cada vegada més conegut arreu de la immensitat de la gran Índia (Índia, Paquistàn, Ceilan, Catxemira, Bengala, etc.).

Gandhi passa a ser líder indi: no cooperació, insubmissió fiscal i autoinculpació.

L'any 1920 Gandhi emprèn una acció de no-cooperació molt ampla contra les autoritats angleses. El primer d'agost anuncia el seu programa: és el dia de la mort de Bal Gangashhar Tilak, l'electrificant orador popular i heroi de la llibertat de Maharashtra. Aquest brahman indi reeixí a inflamar, sobretot, el sentiment nacional dels seus compatriotes més propers, revifà el record de Xivaji i en féu un heroi nacional.

Després de la seva mort sobtada,

Gandhi passa a ocupar el primer lloc en la consciència popular amb les seves demandes d'educació popular. El seu programa d'acció preveia de retornar tots els títols i honors i boicoteja les escoles, les facultats, els tribunals i les autoritats. Ell mateix retornà la medalla Kaisar-i-Hind (com també havien fet els militars independentistes irlandesos) que havia obtingut per les seves activitats humanitàries i les distincions de les guerres bòers com a portalliteres.

Entre els musulmans, mentrestant, majoritaris al Paquistàn i Bengala, s'agitava força la qüestió del Califat. Després del tractat de Sèvres (1929), el cruel Imperi Turc fou esclafat, dividit entre petits estats i repartit entre anglesos, francesos i àrabs. El soldà turc fou destituït i Turquia convertida en república laica. El soldà tenia la dignitat espiritual de "califa", una mena de possible lligam unificador de tot l'Islam. Els musulmans indis protestaren per la destitució de llur cap suprem religiós, i Gandhi recolzà aquest moviment ("Khilifat") per tal de reconciliar hindús i musulmans (un dels grans objectius de sa vida, que no aconseguí pas).

Pel febrer del 1922, Gandhi enceta un moviment massiu de desobediència civil (com s'havia esdevingut molt recentment a Irlanda, també en vies d'independència de l'Imperi Britànic) al districte Bardoli de Gujarat. La població havia de fer vaga d'imposts, insubmissió fiscal. Esperava de poder controlar l'acció en una zona limitada de 82.000 habitants. Llavors hi va haver un incident que féu estremir Gandhi pregonament: a Cahri Chaura, Uttar Pradesh, la població asaltà un caserna de la policia i cremà vint-i-dos policies a l'ajuntament. Gandhi hagué de tornar a veure que les masses no eren pas preparades per a la no-violència. Interrompé la campanya i ell mateix s'imposà un dejuni de reparació de cinc dies. Poc després (13-3-22) fou detingut a la granja Sabarmati d'Ahmadabat i processat per incitació a la rebel·lió. L'acusació es basava en els seus articles al *Young India*. Els poders opressors sempre saben treure's de la mànega lleis excepcionals i opressives per aturar la marxa cap a la llibertat dels oprimits i colonitzats, però la no-violència, com fan també les arts marcials orientals, aprofita el mateix impuls dels opressors (per reprimir) tot fent-hi una "clau" que faci aprofitar llur esforç però en contra de l'opressió mateixa. És així com el mateix Gandhi es declarà culpable i sol·licità per a ell la pena màxima; el que la llei colonial considerava un crim, ell ho havia de fer veure com el seu

màxim deure. A ca nostra, sovint els insubmissos i organitzacions afins demanen que no els empresonin: en realitat ho estan dient car no coneixem a fons la tàctica dels clàssics de la no-violència, car és tot just amb la presó com és guanyen les causes. Cal demanar l'aplicació de la llei injusta per tal d'exposar-la públicament i mostrar els seus trets malignes i diabòlics a plena llum. Si els insubmissos estan guanyant batalles a l'Estat espanyol no és perquè la ciutadania sia especialment solidària, sensible o conegui bé la diferència entre justícia o injustícia, sinó perquè la presó per negar-se a aprendre a matar és un escàndol massa palès per a prou consciències i això colpeja socialment. El jutge qui en aquest cas jutjava Gandhi, C. N. Broomfield, s'inclinà davant la superioritat moral de l'acusat, tot i condemnar-lo a sis anys de presó. Fou l'única vegada que les autoritats colonials s'atreverien a jutjar Gandhi formalment; en el futur evitaren totalment aquesta mena de confrontació que donava a l'acusat una aclaparadora victòria moral. Ingressà a la presó de Jeravda, a Poona, on passà un parell d'anys. Al 1924 tingué problemes de salut i fou alliberat, en moments d'ebullició política. El moviment Khilafat s'enfonsà. C.R. Das i Mohitlal Nehru, el pare de Jawaharlal, funden un partit independentista com a oposició a l'activitat legislativa del Govern i reeixen electoralment. Gandhi ja s'oposava obertament a l'Imperi Britànic i al col·laboracionisme.

Com a president del Congrés, l'any 1925, a Begaum, sols parlà del filat i del boicot als tèxtils estrangers. Funda l'Associació de Filadors de tot l'Índia i desapareix durant quatre anys pels pobles, on efectua activitats pedagògicopopulars i organitza el centre khadi.

El profund hedonisme (que ve a ser sinònim de neoliberalisme, insolidaritat, mediocritat i malfeineria mental i moral) regnant a Europa i a ca nostra fa que hom es miri totes aquestes tàctiques gandhianes com a belles utopies per a sants i algun vegetarià sense carnet de conduir. Tanmateix, ja em direu com volen els professionalitzats líders dels nostres partits nacionalistes sortir-se'n, de l'actual situació d'anihilació cultural, lingüística i psicològica a què l'Estat ens està sotmetent, en col·laboració amb els *mass media*, multinacionals, etc. Que el nostre nacionalisme és més esmorteït i elitista que per exemple el basc i potser el gallec, es veu ja en detalls preocupants com la quasi total desconexió amb el proletariat immigrant que a ca nostra és un autèntic allau d'ençà els anys cinquanta; i mentre bascos i gallecs tenen sindicats de classe forts, enlloc dels Països Catalans trobam res de semblant a la Intersindical Galega o a ELA-STB o a LAB. El nostre nacionalisme es refugia còmodament en les penyes festeres i en les vil·les estiuenques, no baixa del Parnàs al fang dels ravalers, no s'arromanga, és una flor d'estufa. I això és un símptoma de malaltia sociològica i

feblesa moral que no augura res de bo per a la nostra nació. Sembla que els nostres il·lustres pares de la pàtria oficials esperin de despavilar quan ja serà massa tard, com s'esdevingué al 1936. Com deia Benjamí Franklin: "l'ociositat camina tan lentament que tots els vicis l'abasten"; aquest és el problema de tant nacionalista desvagat de ca nostra, que no sap més que anar a sopars i manifestacions i fer alguna pintada. Amics, això és del tot insuficient per alliberar la pàtria: qui de debò se l'estimi, haurà de poar més cap al fons, i així coneixerem qui realment és de fiar i no pas un bocafluixa i un independentista de diumenge. "Més us cal cavil·lar sobre allò que us falta que no sobre el que teniu", deia sant Agustí. "Arriscar-se atrevidament ja és guanyar; la meua obra és ja mig enllestida. Els estels brillen per a mi com a sols; sols per al peresós és la nit" deia J.W. Goethe, i Lenin el revolucionari: "Audàcia, audàcia i sempre audàcia". Però les bones digestions, feixugues com les de les boes són el futur negre del nacionalisme català, tan amant de la superficialitat per emmascarar covardies i pereses, i seguir passant per un *pater patriae*.

No podem caure en provocacions violentes —on portem les de perdre—, ni en grans propostes radicals sense futur, ni en el sol treball parlamentari i electoral —on tenim greus desavantatges de tota mena. Cal fer un treball de base, i aconseguir un canvi de regeneració moral que desembossi el nacionalisme català del conformisme acrític i atordit que ara el té corprès. Fer estimar el compromís, la responsabilitat, la veritat —sempre revolucionària—, el coratge, l'autodisciplina, la feina ben feta, la solidaritat automàtica i activa, etc, no és cosa senzilla. Això sols pot ser après dins grups d'avanguardistes del nacionalisme català (com Estat Català, el Consell Nacional Català, Palestra...), en grups de no violència i insubmissió (com el MOC...), en grups de boys scouts i minyons de muntanya, i en esglésies i diversos moviments apostòlics. Hem d'acabar amb el nacionalisme esparracat, del crit i la indisciplina i amb el de l'elitisme, les excuses i l'egoisme "culturalista". Sense un canvi en profunditat de la podridura moral de l'actual cos social del nacionalisme català és impossible arribar a la nostra sobirania nacional. Ni a res.

Hem d'aprendre a fer insubmissió en les petites coses diàries, amb elegància, valor i tolerància, a no desaprofitar-ne cap. A ser solidaris a la primera, amb autodisciplina fèrria. A no col·laborar amb el mal. A anar pujant el to i l'organització contra l'opressió a base de reconstruir el desgavellat cos social de la nostra nació, amb tantes possibilitats avui curtcircuitades, sense concessions, sense deixar perdre cap pilota. A autoinculpar-nos i sacrificar-nos front a les lleis colonials injustes. Que ens baixin els fums i que tractem amb tothom amb senzillesa i aprenguem a explicar-nos en el llenguatge de cada sector social. (continuarà) **Jaume Tallaferro** Ω

DE BONA FONT

El diari de Madrid *Diario 16* talment com va fer el dictador Franco, continua negant-se a respectar els topònims propis de la nostra terra. Així escriu *Ibiza* i *San José*, en comptes d'*Eivissa* i *Sant Josep*.

ΩΩΩ

L'ajuntament d'Alacant ha decidit prohibir demanar almoïna pels carrers. Així multarà els reincidents i expulsarà els pobres que no estiguin empadronats al municipi.

ΩΩΩ

A la reunió que varen fer els redactors dels fascicles "Els Reis i Mallorca", que editarà el **Grupo Serra**, un dels assistents va dir mig en broma si s'hi havia de parlar de la relació d'en **Juan Carlos** amb na **Marta Gayà**. N'hi va haver que varen riure la broma, però d'altres s'ho varen prendre seriament i exclamaren tot alarmats que "de cap manera!"

ΩΩΩ

El sector botifarra del PP lligat a **Joaquín Cotoner** està difonent el fals rumor que el llibre de Francisco Berga ha estat escrit per **Miquel Segura**, cosa que Segura ha desmentit categòricament. Efectivament, a nosaltres se'ns fa molt difícil creure que en Miquel participàs en un llibre on s'afirma textualment que sa Poble és un poble de subnormals.

C. SOLER

ΩΩΩ

El tinent coronel de l'exèrcit espanyol **José M. Huerta** va escriure una carta contra el 31 de desembre que va merèixer una encertada resposta de **Llorenç Capellà**.

ΩΩΩ

José M. Huerta és fill de gallec. Son pare, tinent de la guàrdia civil retirat, un temps va ser president de l'Associació de Colòmbicultura de Mallorca. L'any 1990 el Huerta fill era capità d'una de les companyies de la Policia Militar.

ΩΩΩ

El nou cap de la Brigada de la policia judicial destinat a les colònies és **Rafael Abeledo López**. Té 45 anys i com ja és habitual és natural de Madrid.

NECESSITAM PROMOTORS I PROMOTORES DE
L'ESTEL
a Mallorca i a la resta dels Països Catalans
Tel. 26 50 05

Un segon president màrtir?

A quasi tots els països, el conreu del pensament mític nacionalista —més o menys disfressat— continua essent un aliment absolutament bàsic. La pràctica ha suscitat sentiments de lleialtat i pertinença col·lectiva envers l'Estat-nació, els seus símbols i la seva identitat cultural —inventats o no— forma part de les polítiques interiors. I malgrat la creixent tendència associativa entre països, sembla que no minva gaire. Aquests fenòmens tenen els seus crítics, és clar. Però la seva incidència mediàtica i social rarament va més enllà d'alguna ressenya bibliogràfica o alguna intervenció marginal en hores de baixa audiència. El *blitz* mediàtic de pompes com el '98 francès o el '94 normand —amb cops de colze per sortir a la foto inclosos— són bones proves per recordar-nos-ho. Són jubileus que pràcticament no han tingut oposició, ni que sigui estètica, en els marcs on s'han festejat.

On canvia radicalment la relació de forces entre el conreu d'una sana consciència nacional, per una banda, i la reacció crítica, per una altra, és a les nacions sense estat. Uf! Aquí va esser amb lupa que els deixebles de Hosbbawm escrutaren els fets nacionalitaris amb plena cobertura als mitjans de comunicació. En clar contrast amb això, els apunts crítics sobre els elements inventats del discurs i l'estètica nacional-estatal —en el nostre cas els francesos i els espanyols— o fins i tot els enginyosos mètodes emprats per tal d'inflar el cartell de la Casa Reial o de l'omnipotent *République*, passaran desapercebuts.

Una lògica conseqüència d'això és que existeix dins el nostre país certa síndrome exhibicionista que la transició democràtica, lluny d'haver contrarestat, sembla haver potenciat. Sens dubte, no escassegen els catalans que es pensen que una bona part de la mitologia catalanista im-

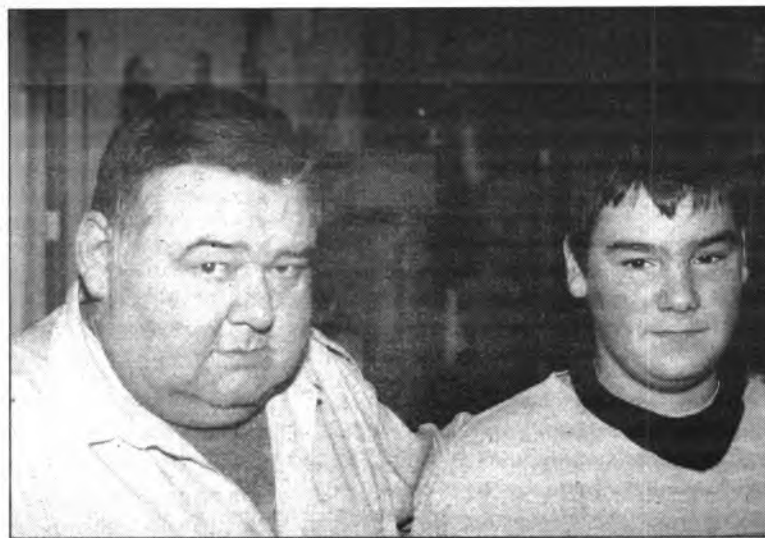
perant —si és que la coneixen— podria estar basada en exageracions i en la famosa *invenció de la tradició*. Que aquests factors hagin existit en dosis variables i en diferents etapes és un fet innegable. Només cal recordar el mite del Timbaler del Bruc o d'Otger Cataló. El cert, però, és que més enllà dels fenòmens més o menys inventats que els deixebles de Hosbbawm hagin pogut denunciar, hi ha tota una altra gamma de fets de la nostra història recent que no han estat objecte de mitificació, ni tan sols d'un trist record. Episodis que si haguessin estat explotats i haguessin entrat dins la *psyche* col·lectiva, sens dubte haguessin tingut un rendiment social i polític molt considerable. Però factors diversos, que van des de la ignorància a la inhibició, i des del neoneucentisme elitista al tabú nascut de la mala consciència, els han deixat al calaix de l'oblit. Crec que no seria gens descabellat d'afirmar que els dèbils efectes desnacionalitzadors que s'hagin pogut obtenir amb productes derivats de la *invenció de la tradició* en res ens poden compensar de la falta quasi total de mitificació i, doncs, de penetració de la cultura popular d'altres episodis susceptibles de crear un altre tipus de pensament mític nacional molt més colpidor, però alhora més legítim. I és aquesta incapacitat col·lectiva que ens diferencia no sols dels *Estats-nació*, sinó també de nacions com *Euskadi* i la *Irlanda anterior al 1922*.

Per veure aquesta diferència, imagineu-vos per un instant que Hitler hagués triomfat a tot Europa a la guerra. Imagineu-vos que en la seva dèria assassina hagués fet afusellar —posem per cas— els presidents de diferents clubs de futbol: per exemple, el del Tottenham Hotspur londinenc, el del París Saint-Germain i el de el Spartak de Moscú. Ara: imagineu-vos, un cop vençut Hitler, i en produir-se el cinquan-

tenari dels afusellaments, quines pompes no s'haguessin muntat per rendir-los homenatge! Quina ocasió d'or per reforçar el discurs antifeixista. Quina manera més efectiva de propagar el sentiment prodemocràtic amb el record d'aquells símbols de la lleialtat col·lectiva!

De fet, Josep Sunyol i Garriga també és tot un símbol. Però no un símbol com ho haurien estat els hipotètics presidents assassinats a Tottenham, París i Moscú. No. Josep Sunyol i Garriga és tot un símbol de com s'han fet les coses a Catalunya. De la nostra trista tendència envers la inhibició. De la nostra indisposició a crear ideologia catalanista. De les nostres deficiències culturals de base. De la nostra incapacitat per afrontar processos catàrtics. Un símbol de quin tipus de transició hem fet, amb la cua ben entre les cames. Un símbol que proclama l'acaparadora victòria dels qui ens desaconsellaren "*remover el pasado*". Tot un símbol de la conveniència —com va dir la regidora de Cultura de la Vall d'en Bas l'any 1981— "que el poble no conegui el seu passat".

Doncs bé, Josep Sunyol i Garriga també va ser president d'un club de futbol. Les poquíssimes cròniques que ens en parlen —onze tristes línies a l'Enciclopèdia Catalana— ens diuen que els revoltats de Franco el van afusellar. Sembla que pel sol fet de ser president d'un club de futbol. Diuen que duia 75.000 pessetes a sobre per finançar el batalló esportiu de l'exèrcit d'un Govern republicà elegit democràticament a les urnes. Va ser a la serra del Guadarrama el 6 d'agost de l'any 1936. Per tant, encara podem fer *retre-li un homenatge ben merescut en el seixantè aniversari de la seva mort*. Ah! De quin club era president? Quasi me n'oblidava. D'un que és més que un club. D'un que es diu Futbol Club Barcelona. **Toni Strubell i Trueta** Ω

La família Calafat, pare i fill, regenten el restaurant-taverna Carrascal, a Cas Capità. Lloc de trobada i únic lloc on fan menjar del poble. Despatxen menús a 700 pessetes.

És na Cristina Iglesias amb els seus alumnes a l'Acadèmia Dídac de Son Ferriol. Una acadèmia que duu dos anys al poble i que imparteix EGB, BUB, FP, ESO, anglès, informàtica i mecanografia.

Són les germanes Cantallops de Sant Jordi. Fa tres anys que regenten el Pup Es Pla, al poble de Sant Jordi.

SERVEI PNEUMÀTICS
MICHELIN
Son Ferriol
Pablo Llagostera

Avda. del Cid, 73 • Tel. 42 75 53
Son Ferriol (Palma)

Art i Joia

RELOTGERIA • JOIERIA
PLATERIA • GRAVATS
OBJECTES REGAL • TROFEUS

PREUS DE FÀBRICA

Avda. del Cid, 82 • Son Ferriol
Tel. 42 79 53 • 07198 Palma de Mallorca

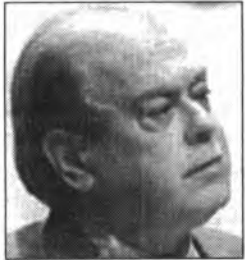
TALLER
TOMEU JOAN

REPARACIÓ D'AUTOMÒBILS

C/ Major, 5 • Tel. 60 22 98
PÒRTOL (Mallorca)

SABÍEU QUE...?

... **Jordi Pujol** s'assembla als jueus que durant l'opressió nazi contaven acudits antisemites als seus carcellers de les SS? En una revista putrefacta de Madrid hem pogut llegir: **El Rey se reía a carcajadas mientras Pujol contaba, en su almuerzo con la Familia Real en Baqueira, el último chiste de catalanes.**

J. PUJOL

ΩΩΩ

... que Balears es va gastar durant l'any 1995 més de 17.000 milions en loteries i traveses de l'estat?

ΩΩΩ

... l'escriptor **Juan Pla** ha tornat fracassar i no ha guanyat el premi Josep Pla amb la seva obra *Pintura íntima*?

ΩΩΩ

...el **Ministerio de Cultura** es gastarà cada any 6.000 milions de pessetes en el manteniment del Teatro Real de Madrid?

ΩΩΩ

... que el 32% de la població de Balears es casa pel civil?

ΩΩΩ

... els atracaments de carrer van augmentar a Ciutat durant l'any 1995 un 28'14 respecte al 94 i que en canvi van disminuir un 20'63% els atracaments als comerços?

ΩΩΩ

... les zones més insegures de Ciutat pel que fa a robatoris son s'Arenal i Can Pastilla?

ΩΩΩ

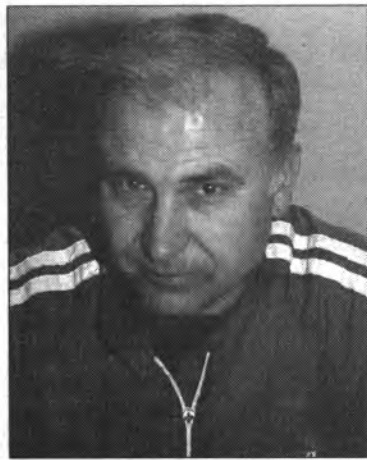
... perquè el Barça és més que un club? Doncs perquè, entre d'altres raons, té un president màrtir assassinat pels espanyols. Es diu **Josep Sunyol i Garriga**. L'any 1936 era president del Barça i diputat per ERC. Dia 6 d'agost d'aquell any, mentre feia una visita al front de Madrid, el seu cotxe entrà per error en zona franquista. Sunyol i els seus dos acompanyants foren afusellats allà mateix sense cap tipus de procés.

ΩΩΩ

... l'all redueix els índexs de colesterol i de triglicèrids a la sang?

És l'amo de cas **Tord de Pòrtol**, el cafè de la plaça de l'Església. Lloc de trobada, on es pot menjar tant a la carta com menú.

És en **Miquel Crespí**, del Pla de Sant Jordi. Fa 23 anys que va posar un taller de mecànica de l'automòbil a Son Ferriol.

En **Gabriel Amengual**, del Coll, va obrir el taller Brasil de pneumàtics i mecànica de l'automòbil a Son Ferriol ara fa tretze anys. En Gabriel i son pare estigueren una temporada llarga al Brasil i d'aquí ve el nom del taller.

Fa deu anys que en **Tomeu Cirer** va obrir **Maddekor**, una botiga de decoració i mobiliari de cuina i bany a Son Ferriol. Son pare, ja en feia cinquanta que tenia una fusteria al costat de la botiga.

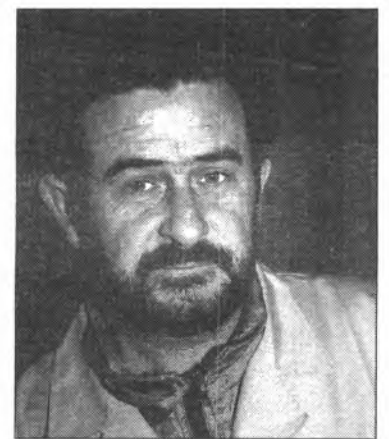
En **Joan Guasp** fa un any que regenta la taverna **Es Kiosko**, a Son Ferriol. Despatxa entrepans i begudes. És una taverna del Barça.

Na **Maria A. Ferrerons** és la madona de Bañolandia: sanitaris de bany i complements. Fa tres anys que té botiga oberta a Son Ferriol.

Fa un any que na **Roser Belando** es va fer càrrec de l'**Autoservei Avinguda**, de Son Ferriol.

És en **Josep Vico**. Ara fa quinze anys que el seu sogre va obrir un magatzem de portes a Son Ferriol.

S'ESPANYA ESPANYA!

Teoria del punt gros, teorema de la recta astuta

MESTRE TOMEU

A l'institut **Jaume Balmes** de Barcelona, on vaig fer el PREU (més o menys el COU d'ara, el no-sé-què de demà), el primer dia de classe de matemàtiques un estudiant veterà, disfressat amb una bata blanca, va rebre els nous alumnes substituïnt el professor que no s'havia presentat. D'entrada va demanar quants n'hi havia que encara no tenien "la regla de Kramer" (com si hagués volgut exigir la "regla de tres") i, fingint indignació, va foragitar de l'aula (amb l'advertiment que no tornarien entrar a classe si no portaven la hipotètica regla) els qui, ingènuament, havien aixecat el braç. El dependent de la papereria annexa a l'institut va dir que les regles en qüestió "s'havien acabades" i, professional com era, va anotar els noms dels estudiants que n'hi encarregaren.

Però el bergant impostor encara en va fer de més grosses. Inicià la primera lliçó (que tothom, disciplinat i obediènt, traslladà al quadern d'apunts). Explicà la teoria del punt gruixut: Sobre un punt poden passar-hi infinites paral·leles... sempre i quan el punt sigui prou gruixut. A continuació, i sense deixar temps a alenar, va desenvolupar el teorema de la recta astuta: Per tres punts ubicats en el plànol pot passar-hi una recta, i només una, "si y solo si" (condició suficient i necessària) la recta era prou astuta.

Traslladat a l'avui, podríem dir que sobre Espanya poden passar-hi els gallecs, els bascos i els catalans (no debades és un punt gruixut!) i que sobre tres punts geogràfics (Galícia, Euzkadi i Catalunya) pot passar-hi l'espanyolisme. Aquest és prou astut. Això és l'únic cert del teorema i de la teoria. La resta tan falsa com l'autoritat científica del professor disfressat. Però, per desgràcia, encara hi ha estudiants que tornarien anar a una papereria a comprar "la regla de Kramer", o a una herboristeria a demanar una "rel quadrada". Ω

TALLER DE REPARACIONS

Miquel Crespí Campins

SERVEI DE BENZINA • DIESEL
CANVIS D'OLI I FILTRES
PREREVISIONS ITV

Li posam el cotxe a punt per a la revisió de la ITV i, si així ho vol, li ho entregam amb la revisió passada

Carrer Hèrcules, 2 • 07198 Son Ferriol
Tel. 42 82 11 • Palma de Mallorca

c/ Reis Catòlics, 38 • Tel. 41 39 05
PALMA DE MALLORCA

15 ANYS de L'ESTEL

Divendres dia 12 de gener, al popular restaurant Can Tronca de Sant Joan, poble d'on és natural el director Mateu Joan Florit i alguns dels col·laboradors, *L'ESTEL de Mallorca* va celebrar el sopar del quinzè aniversari. A l'acte, que va convocar prop d'un centenar de persones, hi van assistir representants de diverses entitats i organitzacions com Mònica Pastor, que anava en representació de la presidenta del CIM i d'UM, Mª Antònia Munar; Cecili Buele, regidor de l'Ajuntament de Ciutat pel PSM; Jordi Caldentei, en representació de la Junta de l'OCB; Miquel Company, president de l'Associació de Premsa Forana; Joan Sastre, secretari general d'Unió de Pagesos; Sebastià Serra en nom de l'STEI; Catalina Moranta i Miquel Ferretjans, de l'entitat cultural Sa Granera; diversos integrants del Lobby per la independència; etc; a més d'altres persones com els escriptors Gabriel Florit, Miquel Julià, el sociolinguïsta Antoni Artigues, l'editor Lleonard Muntaner, l'animador cultural Antòni Torrents, el noble mallorquí, Xim Gual de Torrella, Joan-Lluís Gamundí, Joan-Antoni Estades de Montcaire, Jaume Simonet, Antoni Llompart, més el conjunt de col·laboradors habituals de *L'ESTEL*: Bartomeu Mestre, Josep Palou, Joan Quetgles, Jaume Sastre, Climent Garau, Pit, Bartomeu Pons etc. **Re-dacció** Ω

El noble mallorquí Xim Gual de Torrella va voler fer acte de presència al sopar de *L'ESTEL* per deixar testimoni públic que no tots els nobles mallorquins són uns malparits traïdors botiflers-botifarres com Joaquín Cotoner, a les ordres de Madrid i de l'ABC. Xim Gual de Torrella, descendent directe dels catalans que van venir a Mallorca amb el rei Jaume I, Bernat de Santa Eugènia, primer governador de Mallorca; Guillem de Montgrí, conqueridor d'Eivissa; Ramon de Torrella, primer bisbe de Mallorca; i de Guillem de Torrella, fundador de la casa de Mallorca; va felicitar el director i els col·laboradors de *L'ESTEL* i els va animar a perseverar en la defensa de la llengua catalana i del poble mallorquí.

El conseller d'Agricultura del Govern balear, Mariano Socias, que va coincidir en un acte també a Sant Joan, va voler felicitar el director de *L'ESTEL*, Mateu Joan, pels 15 anys de la publicació

En Jordi Caldentei de Manacor, directiu de l'OCB, va dir les paraules que segueixen: "L'OCB vol felicitar *L'ESTEL de Mallorca* per haver fet possible una publicació periòdica en català durant quinze anys. D'aquesta manera *L'ESTEL* ha esbucat la falsa creença que el mallorquí no és comercial. L'OCB se sent en del dret i el deure, però, de fer un retret, i alhora donar una ditada de mel a aquest periòdic. El retret, per les ocasions que, aposta o sense voler, ha gratat més en les diferències entre els nacionalistes mallorquins que no en els punts de coincidència. La ditada de mel, per haver fet arribar el missatge nacionalista mallorquí als sectors més diversos de la nostra població, fins i tot als més desinteressats. Des de la concordança amb la majoria d'ideals i procediments seguits per *L'ESTEL*, almanco qualque temporada, molts d'anys!

Parlem clar i llampant

Enhorabona! Quinze anys fent un periòdic i essent a la vegada director, editor i repartidor del mateix producte, no és cosa que se pugui veure cada dia. Tu i jo no sempre hem estat d'acord, com tampoc no estic d'acord amb moltes idees expressades pels teus col·laboradors habituals, alhora que ells tampoc estaran d'acord amb les que jo he expressat.

Hi ha una cosa, però, que ens uneix i ens agermana a tots els qui estam avui vespre ací, celebrant aquest quinze anys de vida periodística entorn de *L'ESTEL de Mallorca*. Aquesta cosa és la nostra llengua, el català, tant si ho volen com si no, i l'amor que sentim, tots, per la nostra terra mallorquina.

En aquesta taula ben segur que ens podríem barallar per moltes coses. A uns els agrada l'esquerra, la República, la progressia, o parlar malament del Papa de Roma i de l'Església Catòlica. Altres, com jo mateix, simpatitzam amb la dreta, la monarquia, el tradicionalisme conservador i fins i tot amb l'integrisme moral i religiós. Tots tenim, però, una cosa en comú i ja en poden fer, de potadetes, els pamfletistes de l'ABC i altres de la mateixa mena: que la nostra llengua no és altra que la que ens dugué el rei En Jaume l'any 1229, juntament amb la Creu de Crist, la unitat ortogràfica de la qual defensaren amb coratge el canonge Antoni Maria Alcover i l'agnòstic Gabriel Alomar i Vilallonga.

Aquests darrers temps, en què la fòbia contra les nostres senyes d'identitat –ationada pels Puputs de cresta molla i la seva cort de renegats i traïdors– es fa tan palesa, estic més convençut que mai que els mallorquins de bon de veres necessitam no un Mateu Joan Florit i un *ESTEL de Mallorca*, sinó milers de persones i centenars de periòdics com el teu, per defensar la nostra pàtria de sempre que són els països de parla catalana, i la dignificació de l'idioma dels nostres avis. Segueix endavant, Mateu, i dona branca als enemics de la terra mallorquina i catalana. Per damunt de tot hi ha la Pàtria i les seves senyes d'identitat. Ho dic de tot cor. **Joan Antoni Estades de Montcaire i Bisbal, un cavaller del Sant Sepulcre, mallorquí i nacionalista** Ω

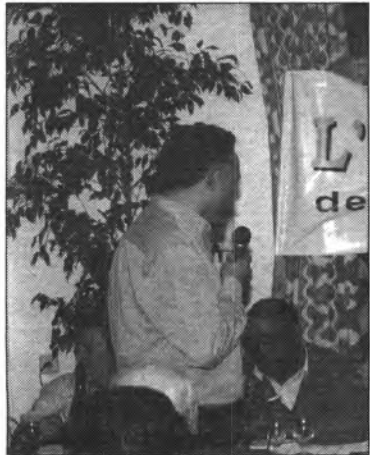

Parlament de Cecili Buele, regidor de l'Ajuntament de Ciutat, que representava el PSM.

Parlament de Mònica Pastor (UM) que representava la presidenta del CIM i d'UM, M. Antònia Munar.

15 ANYS de L'ESTEL

Sebastià Serra, de l'ESTEL.

Antoni Artigues.

15 anys de L'ESTEL de Mallorca

Quinze són quinze... Vagi per endavant el nostre reconeixement, perquè és necessària molta força de voluntat, de fe i de constància per mantenir-se tant de temps publicant en català un quinzinari de caire popular, amb vocació d'arribar a tothom amb un llenguatge generalment accessible.

Dit això, ens permetreu dir, en confiança, que alhora que segurament compartim tots els vostres objectius en allò que es refereix a la defensa de la llengua, la cultura i la identitat dels mallorquins, probablement discrepam d'alguns dels vostres procediments. Pensam que sense la voluntat i l'acceptació de la majoria de la població mallorquina, no hi ha futur en aquesta illa per a la llengua catalana, ni tam-

poc no hi ha futur per al nostre país. En aquesta tasca d'anar sumant sempre no hi sobra cap esforç ni un. Ens agradaria pensar que, de cada vegada més, L'Estel de Mallorca considerarà com a aliats seus, i mai com a enemics, les persones que comparteixen els mínims del fet nacional i que s'oposarà amb energia a tot enfrontament social per raons de llengua, tan lluny d'allò que és convenient per al nostre poble.

Tothom és necessari, i L'Estel de Mallorca pot fer-hi una aportació ben positiva. Segur que la farà i que la podrem celebrar amb altres "quinze anys de lleialtat a Mallorca". Palma, 12 de gener de 1996. **Antoni Mir**, *President Obra Cultural Balear* Ω

L'ESTEL

ES GALL

L'ESTEL, ve't una revista que, si no treu fum, treu foc; per 'xo molts amb mala vista el miren i amb cara trista diuen: no treu cap enlloc!

L'han fet passar per l'embut en el Parlament... Ja ho val! Però amb ell res han pogut; i un premi mai ha rebut ni de l'Obra Cultural.

És que en Sastre cada conya tira que no té perdó; com un torero amb sa monya quan s'espasa al toro enfonya davant ell cau en rodó.

El Puput de cresta molla, que se creu el rei de Roma, que ha calat foc a l'idioma i a Voltor amb la seva colla, el deixa sense una ploma.

També hi fa qualque burot en Miquel López Crespi; anc que tots els premis pot és un gran esquerranot i bastant mal de sofrir.

Ningú entén com d'un diari surten números a rois, com pot fer el quinzinari un diari que diu dois.

No és estrany els dois que diu per amunt i per avall amb la colla que hi escriu; fins i tot hi fan es niu personatges com Es Gall.

Però un en té que trota, té enemics i admiradors, per tot se'n va amb sa barbota, sa senalla i, prengui'n nota, ha fet mils de subscriptors.

Que no sabeu qui és aquest que, quan se lleva des llit, de L'ESTEL mai perd es quest i corr Mallorca xalest? És en Mateu Joan Florit.

Malgrat amb tortes i dretes, L'ESTEL ha complit quinze [anys; hores ha passat estretes i ara calen mambelletes dels de casa i dels estranys. Ω

Poema llegit al sopar commemoratiu dels quinze anys de L'ESTEL a Sant Joan de Sineu

Miquel Company, president de l'Associació de Premsa Forana.

Joan Sastre, secretari general d'Unió de Pagesos.

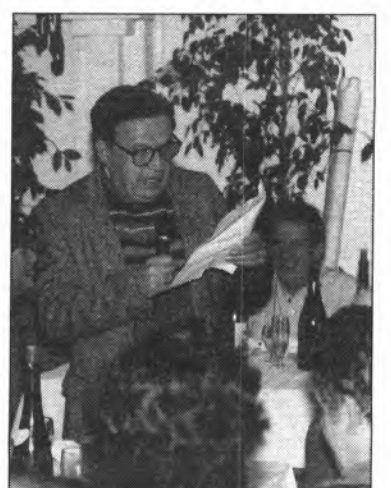
Climent Garau.

Josep Palou.

Joan Quetgles.

Miquel Julià.

**TRACTAMENT D'AIGUA
HIDRÀULICA I ELECTRICITAT**
Solucionam el seu problema
de salinització i descalcificació

General Weyler, 46 • Tel. 79 51 77
Pla de na Tesa (Marratxí)

Auto - Electric Son Ferriol

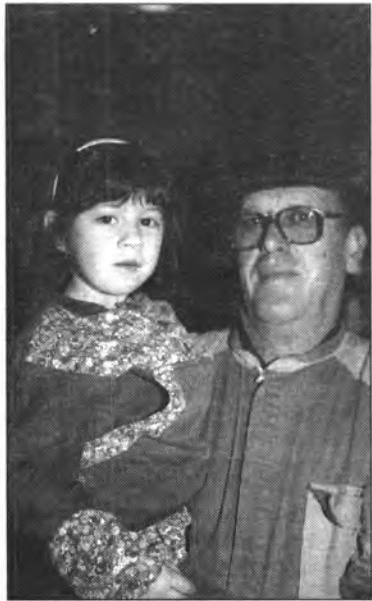
MECÀNICA I ELECTRICITAT DE L'AUTOMÒBIL
POSADA A PUNT ELECTRÒNIQUES
VENDA I MUNTATGE D'AUTORÀDIOS, ALARMES
PREREVISIONS ITV
ENGREIXAMENTS, CANVIS D'OLIS I FILTRES
REGULACIÓ DE CO CARBURADORS
VENDA DE BATERIES
REPARACIÓ I VENDA DE MOTOS
RENTAT DE MOTORS
NETEJA DE TAPISSERIES DEL COTXE

Andorra, 8 • Tel. 42 91 33 • 07198 Son Ferriol (Palma)

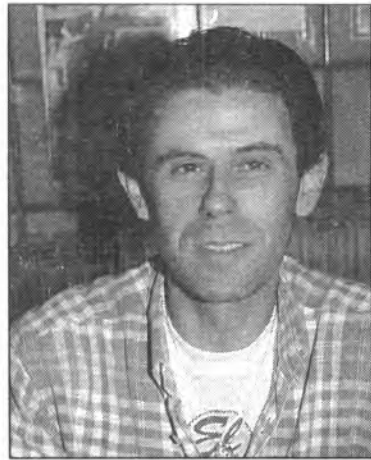
**TALLERS • PNEUMÀTICS
I MECÀNICA EN GENERAL**

BRASIL

SON FERRIOL • tel. 42 83 53

En Francesc Orell fa trenta anys que té una botiga de vendre cereals, menjar per als animals i adobs, a la Creu Vermella de Son Ferriol.

En Gabriel Llompart de Son Ferriol fa quatre anys que regenta el bar Calvo de la Soledat. Aquest bar es la seu del Club Esportiu Rellotgeria Calvo, alhora que lloc de reunió de la Penya l'Avi del Barça.

GALERIA DE FANTASMES

José M. Carbonero

JOSEP PALOU

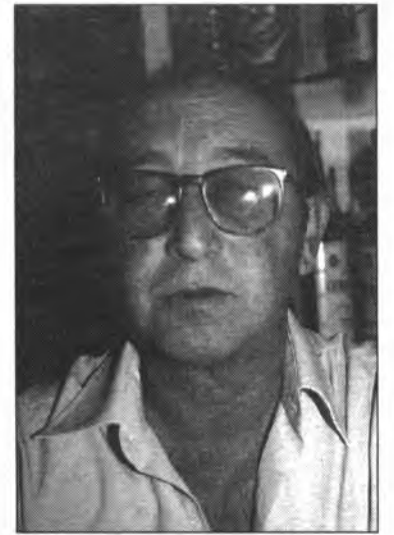

El metge José María Carbonero és un d'aquests elements ultra-espanyolistes afincats a Mallorca que disfressen la seva condició de colonitzadors davall una xerrameca pressumptament progressista. Com que no hi ha pitjor mentida que les mitges veritats, i és més aviat descobert un mentider que un lladre, tot seguit procedirem a desmuntar les contradiccions del seu discurs malentenyat.

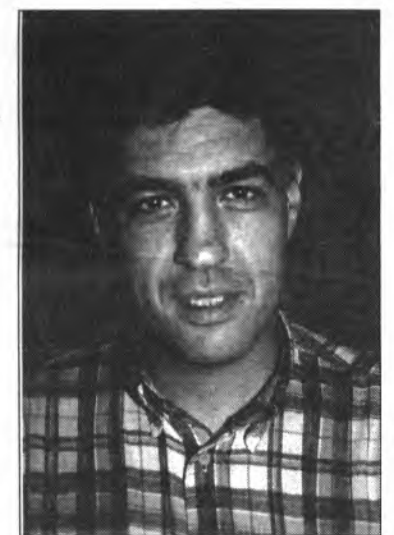
El Sr. Carbonero ens vol fer creure que és un internacionalista i que està per damunt de qüestions com la pàtria o la nació. A les seves col·laboracions en foraster a la premsa no mira prim a l'hora de criticar els nostres trets d'identitat, i ha escrit que la Diada de Mallorca és la celebració d'un genocidi, o que oferir flors al Rei en Jaume és retre vassallatge a una monarquia. També s'ha manifestat contra l'Obra Cultural Balear, contra la visita que va fer Jordi Pujol a Mallorca, i perquè no sigui dit, contra aquesta mateixa publicació. Massa bé, Sr. Carbonero! Si totes aquestes coses li cau tant tort, com és que no piula quan es celebra el *dia de la raza* cada 12 d'octubre? Com és que no diu res quan el seus amics Anguita o Eberhard Grosske van a llepar-li el cul al rei d'Espanya? Com és que ha donat el vist i plau quan Cristina Almeida o Javier Solana s'han deixat caure per aquí? Com és que no diu ni ase ni bèstia quan la Real Academia Española o el ABC i la COPE ataquen el català? Molt senzill: perquè el seu objectiu és criminalitzar els mallorquins. Ficar-nos la por al cos perquè no reviscolem bramulant de ràbia contra Espanya i proclamem la independència d'una vegada, perquè llavors les paparres espanyoles com vostè no tendrien més remei que integrar-se i respectar-nos.

L'any passat, a un debat radiofònic, el Sr. Carbonero va afirmar que a Mallorca no ens podem queixar encara que tinguem un dèficit de mil llits d'hospital, o que estiguem a la cua d'inversions estatals en sanitat, perquè la qualitat de vida es mesura per l'expectativa de vida. Doncs bé, no fa gaire s'ha fet públic que Balears té l'esperança de vida més baixa de tot l'estat espanyol. Ha obert la boca el Sr. Carbonero per rectificar? Pots pensar.

Carbonero! Ments més que alenes i alenes més que un porc!! Ω

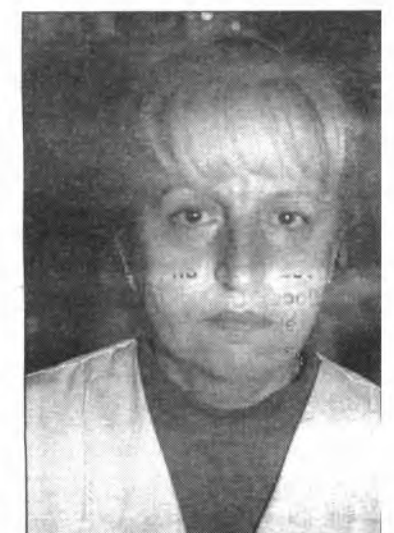
En Josep Cardell de Sant Jordi fa deu anys que regenta el Bar Bara, a Son Ferriol. És un restaurant que despatxa els caragols amb fonoll, la freixura de xot a la mallorquina i altres delícies de la nostra cuina. El preu mitjà a la carta és de 1.500 pessetes.

Fa cinc anys que en Miquel Fuster va obrir una assessoria fiscal a Son Ferriol. Les declaracions de renda, les d'IVA i tot açò és la seva especialitat.

En Joan Rosselló i la seva dona regenten des de fa poc La Fonda de Pòrtol, que està al carrer Albert Castell. Serveixen a la carta i fan menús.

Na Rosa Rodríguez és una gallega que des de fa trenta anys regenta una perruqueria de senyores a la barriada de Son Coc de Ciutat. Aquesta perruqueria té la particularitat que no tanca els migdies, amb la comoditat per a les clientes que això representa.

Companyia XESC FORTIJA

Presenta en el
TEATRE PRINCIPAL

Classe mitja de comodada

CADA DIA AL TEATRE PRINCIPAL

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970) (II PART)
DE M. LÓPEZ CRESPI

CADA QUINZE DIES A L'ESTEL de Mallorca

(DE JULIOL DE 1995 FINS A JULIOL DE 1996)
(PER DEMANAR NÚMEROS ENDARRERITS TELEFONAU AL 265005)

Restaurant BINICOMPRAT

Banquets de negocis, noces i comunions
Carretera de Manacor, km 21'70 • Tel. 12 54 11

Carrer de Manacor, 121-C
Tel. 27 85 18
07007 Palma de Mallorca

Restaurant
Cas Carbone

Dimarts
tancat

Cta. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuiri

Automòbils PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles
C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de na Tesa

SERVEI OFICIAL

SERVIAUTO ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca) Tel. 26 81 11
Fax 74 32 77

Restaurant SES COVES

Cuina catalana. Reservau taula.
Aprofitau per visitar les coves de Gènova.
C/ Barranc, 45. Tel. 40 23 87
07015 Gènova. Ciutat de Mallorca

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

BAR CENTRAL

Menjars • Tapes variades • Entrepans
Som especialistes en paelles
Menú del dia a 600 ptes.
C/ Cardenal Rossell, 80 •
Tel. 26 10 39 • Coll d'en Rabassa

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

BAR - RESTAURANT ESPECIALITAT EN

Andreu

Arròs brut • Paella • Cordon blue • Bistec al pebre • Sípia
Conill a l'allet • Escalopa • Llenguado Meunier • Carns i Peixos
c/ Grua, 6 • La Ribera • Can Pastilla • Tel. 26 10 73
Sortida 10 autopista (dimarts tancat)

FLORES MARIA

Tel. 42 78 01
Avda. del Cid, 32
Son Ferriol

Escola de cuina ALCARI

Menjars preparats a domicili • Servei a restaurants
Servei de buffets • Catering service for yachts
Rafaletes, 1, baixos. Tel. 70 02 27. Ciutat

BAR RESTAURANT ALL I PEBRE

Menjar típic valencià

Direcció: Begoña Asunción
c/ Canonge Tarongí, 8 • Tel. 26 51 48 • 07007 Coll d'en Rabassa

El matrimoni Canyelles Mulet regenta s'Hostalot, taverna i fonda, des de fa vint anys. És un lloc del Barça on despatxen berenars, dinars i sopars. A la carta s'hi menja per unes 1.500 pessetes, el menú en val 650. Aquest hostel, l'origen del qual es remunta a la prehistòria de Mallorca, era un dels llocs on s'aturaven els reis de

Mallorca quan anaven de Ciutat al palau de Sineu. Berenaven, abeuraven el bestiar i seguien. Aquests hostals continuaren aquest servei fins ben entrat el segle XX, llavors, amb l'arribada dels cotxes i la retirada de les diligències estirades per les mules, s'han hagut de reconvertir i avui són uns magnífics restaurants o fondes.

Na Joaquina Pujalte va obrir ara fa set mesos una botiga de 100 al Pla de na Tesa.

CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

ACADÈMIA DÍDAC II

Cristina Iglesias, Directora

CENTRE D'ENSENYANÇA
c/ Llorenç Frau, 66 • Tel. 42 93 77 / 27 63 27
SON FERRIOL • 07198 Palma de Mallorca

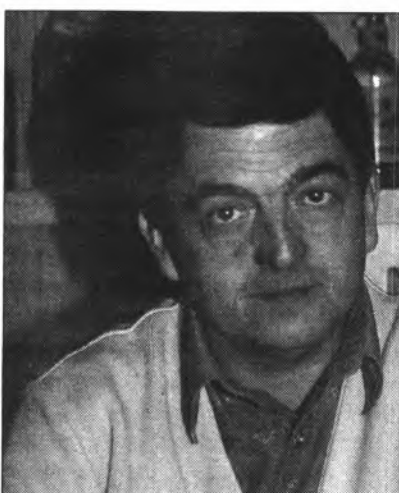
Elèctrica Garrido ELECTRICISTA MUNTATGES ELÈCTRICS ESTUDIS I PROJECTES • IL·LUMINACIÓ

Telèfons 27 49 26 • 24 40 76
Telefax 24 40 76 • Tel. mòbil 908 43 78 42
Reis Catòlics, 27 • 07007 Palma

És en Daniel Bosqued que ara fa vuit mesos va obrir el restaurant Juan i Cati del Pont d'Inca. Despatxa cuinats, paelles i plats combinats. Fa menús a 700 pessetes.

Fa vint-i-dos anys que en Joan Mas regenta el restaurant Bon Paladar al Pont d'Inca. Recomanava el fregit de sèpia, la fava pelada i les sopes mallorquines. Per 2.500 pessetes s'hi menja a la carta. El menú val 1.100 pessetes.

Recó d'Antic

Menjars mallorquins
Carns i mariscs a la planxa

C/ Cardenal Rossell, 92 • Coll d'en Rabassa • Tel. 491471

PETITS ANUNCIS

na viuda de 61 anys, problemes familiars i altres. Només tenc un d'entaular amistat amb un senyor formal per a veure que ens interessi a veure. Estic ben conservat i ben agradable.

tu el més important i no el físic de les persones, si t'agrada el cinema i a concerts i a parlar. Molt agradable i ple de vida. Ets una al-lota educada entre els 18 i els 32 anys, culta, formal i amb ganes de fer feliç un espòs? Som alt, de color i ben curat.

eta aficionada a la música, al cinema i a les arts. Desitja conèixer a gent de 25 a 30 anys que tingui les mateixes aficions i interessos. 717354.

viada de 60 anys, estudis superiors, delegada i responsable amb bons instints i sense problemes econòmics; desitja referir-se amb un senyor culte i amb ganes de treballar.

às tot sol com jo, veure'm. Som morenosa, guapa, amorosa i amb un cor. Tenc 28 anys.

a de 42 anys amb estudis superiors, amant de la vida i de la natura. Desitja referir-se amb un senyor formal.

le 37 anys, cuiner de casa amb feina fixa des de 16 anys. Vull formar una família plena d'amor. Referir-se al 717354.

le 22 anys, agrados, treballant, amb carrera de desenvolupament. Faig feina a la indústria. M'agradaria formar una família amb tu. 717354.

le 28 anys, tenc un treball i unes terres al poble amb unes cases se'n cuida. M'agradaria conèixer una fadrina amb ganes de treballar. 717354.

int de 40 anys, 174 cm d'alçada, agrados i lliure de preocupacions econòmiques. Vull referir-me amb un senyor formal. 717354.

Guarda de seguretat fadrina de 36 anys, fort i amable. Vull amistat sincera amb un senyor intel·ligent de 20 a 40 anys. 717354.

Casat de 36 anys cerca una dona per a compartir deliciosos moments. Conviu a sopar dins un iot a alta mar. Trucau preferiblement els vespres, fins devers les dotze. Pregunteu discretament per Toni. Tel. 299903.

Ets una al-lota educada entre els 18 i els 32 anys, culta, formal i amb ganes de fer feliç un espòs? Som alt, de color i ben curat. 719534.

Fadrina de 54 anys amb una aparença de 40, alta i sense problemes econòmics. Desitja formalitzar una parella amb un senyor agradable, culte i amorós. Crida'm al 719534.

Som el centre matrimonial i d'amistat que ajunta més parelles cada dia. No segueixis amb més problemes de soledat. Telefona al 717354.

Secretària d'alt càrrec, vida resolta, 32 anys, molt simpàtica, amorosa, garrida, ben feta... vull conèixer un senyor formal i culte de 35 a 50 anys. 719534.

Si tens entre 18 i 40 anys, ets garrida i amb problemes econòmics, jo te puc ajudar. Som un empresari casat i insatisfet. 717354.

Atenció amics! Uniu-vos al nostre grup d'amistat. Feim excursions, sortides i altres activitats. Si teniu entre 20 i 45 anys, escriviu a l'apartat de correus 1.792. 07080 Ciutat. Abstenir-se borinots.

Intercanviem adreces de Penyes del Barça. Voldríem publicar coses del Barça i en català. M. Colom, Ramon Lull, 33-5-1. Castelló 12005.

Al-lota de trenta anys desitja amistat amb joves que tinguin sensibilitat per la cultura i l'art. Apartat de correus 1107-07080 Ciutat de Mallorca.

Mallorquí de 39 anys, estudis superiors, vull conèixer al-lota de similars circumstàncies. Escriure a l'apartat 211 (07080) Ciutat.

Voldria correspondència amb dones de 45 a 50 anys. Jo en tenc 50. Francisco España. Alfonso el Sabio, 2A-2-1.

SERVEIS PROFESSIONALS

Home jove cerca feina d'ajudant a malalts o minusvàlids que estiguin a ca seva. 297067.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Home jove cerca feina de conrador o de vigilant de finca rústica prop de Ciutat. 297067.

Reparacions de Tv, vídeos, àudio, antenes Tv. Tel. 753580.

Bugaderia Lliterma. Auto-servei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Tallers Vidal. Dièsel i gasolina. Cra. de Son Fangos, 280. Tel. 262048. Es Pil·larí.

Modista. Tallar i emprovar. Faig tota casta d'arranjaments: cremalleres, baixos, etc. Tel. 292920. Maria dels Àngels.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pil·larí.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Estudiant universitària d'Informàtica fa classes de repàs d'EGB, BUP i COU a la zona d'Inca. Tel. 503063.

Cerc feina per fer a ca meua. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Persona cerca feina per fer a casa. Mecanografia, ceràmica, llistes de correus... Tel. 297067.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Senyora de 46 anys, s'ofereix per guardar ancians o malalts. Tel. 263227.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

BORSA DEL MOTOR

Tallers Les Cadenes. Mecànica xapa i pintura de l'automòbil. Carrer del Marès, 3-A. Telèfon 265551. Ses Cadenes de s'Arenal.

Venc motocicleta marca NSR 80. Molts pocs quilòmetres, quasi nova. Tel. 511223.

Venc cotxe Renault 5 GTL PM-L, per 110.000 ptes. Tel. 741388.

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlarem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Venc cotxe Renault 5 GTL, M-4623-L per 125.000 ptes. Tel. 741388.

Motos Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

Venc YAMAHA 400 PM Z. Peces noves. Assegurada. Amb casc. 150.000 pessetes. Joan. 835131.

ENSENYANCES

Vols aprendre a conduir sense esforç? Vine amb nosaltres! T'ho passaràs molt bé. Auto Escola Chela. Carrer 31 de Desembre, 48. Tel. 759438. Ciutat.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Estudiant de Filologia catalana fa classes particulars d'EGB i BUP a 500 ptes/hora. Tel. 243742.

Cursos d'expressió corporal. Grups d'adults els dilluns a les 18 hores. Grups de joves els dimarts a les 18 hores. Carrer Menorca, 6. Per 5.500 ptes al mes. Tel. 750041-713262.

Estudiant de Filologia catalana fa classes de repàs d'EGB i BUP, preferentment assignatures de lletres. Demanau per na Carolina al 299829.

«Amics de Joan Ballester i Canals» ofereix de franc material imprès i cassettes de propaganda nacionalista. Podeu escriure a l'apartat 5.069 de Barcelona-08080; o telefonar al 93 2194746.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'apartat 15.071 de Barcelona-08080.

Mestre s'ofereix per fer classes de repàs. Demanau per Bartomeu al telèfon 467931.

Front d'independentistes catalans, que creuen que treballar per Catalunya està per sobre de tendències i partidismes, ofereix butlletins de propaganda nacionalista. Escriviu a l'apartat de Correus 5.531 - 08080 Barcelona.

Si estau interessats per la literatura en català, podeu subscriure-vos de franc a la revista LA FOREST D'ARANA, plaça Mossèn Sorrell, 6-14, València 46003. Cal fer-hi esment dels vostres nom i cognom, adreça, codi postal i població. També hi podeu subscriure gratis amics i companys, i fer-hi arribar els vostres suggeriments.

Margalida Orell Gamundí

Aurora Boreal
Societat Anònima
d'Assegurances
i Reassegurances

Avda. del Cid, 28 baixos
07198 Son Ferriol (Palma de Mallorca)
Tel. 42 79 50 • Fax 42 72 29

MALLORQUINS!
MALLORQUINES!

OMPRAU PRODUCTES
DE MALLORCA!!

ON ELS MILLORS DEL MÓN!

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

NATALICI? ANIVERSARI?
CASORI? NOCES D'ARGENT?

No us trenqueu les banyes pensant en regals o peregrinant per botigues de 20 duros, regaleu subscripcions de L'ESTEL d'un any, de dos anys o de cinc anys als vostres essers estimats.

Feu país, família i amistat tot alhora.
Digau-los-ho amb L'ESTEL

PUGEN

La recollida de firmes per exigir el retorn dels Bous de Costitx a Mallorca.

ΩΩΩ

El Consell Insular de Menorca que combatrà la plaga d'oruga del pi afavorint el seu depredador natural com és el *ferrerico*.

ΩΩΩ

Els bisbes de Solsona, Tarragona i de Vic que han recordat que la independència de Catalunya és una assignatura pendent.

ΩΩΩ

El cuiner basc **Koldo Royo** que tot i haver duit la mala sort que se li ha calat foc el restaurant, ha decidit apuntar-se a un curs per aprendre català.

ΩΩΩ

L'Ajuntament de **Montuïri** per acordar el domini de la llengua catalana com a requisit imprescindible per als nous funcionaris.

ΩΩΩ

La revista **L'Avenc** per haver publicat en el núm. de desembre del 95 un dossier sobre l'antisemitisme a l'estat espanyol des de l'època romana fins al franquisme. Si feis molts via encara el podreu trobar a la llibreria Embat.

ΩΩΩ

Els estudiants de la UIB que es mobilitzaran contra el MEC per negar-se a cedir les transferències d'educació.

ΩΩΩ

L'ajuntament de **Vilafranca**, per declarar persona "non grata" Luis Mª Ansón, director de l'ABC.

ΩΩΩ

La Federació Balear de Restauració de PIME, que celebrarà el V Campionat de Balears de Cuiners els dies 26 i 27 de febrer.

ΩΩΩ

L'ajuntament de **Pollença** per haver acordat per unanimitat la compra de La Fortalesa per convertir-la en espai lliure públic.

ΩΩΩ

El **GOB** per denunciar una xarxa de comerç il·legal d'ocells cantadors: cadernerres, verderols...

NO a les proves nuclears

L'Església Evangèlica de la Polinèsia francesa va fer dejuni els dies 26 i 27 d'agost. Tu també estàs cridat a fer-lo.

Les Esglésies del Pacífic es troben pregant també per tractar d'aturar les proves nuclears i conviden els lectors de *L'ESTEL* a unir-se en oració amb aquestes paraules que traduïm i adaptam a la nostra llengua:

Senyor i Creador nostre, ens has fet a la teua imatge i semblança, cuidant-nos els uns als altres així com la terra i el mar que habitam.

Som diferents entre nosaltres per raça i per idioma, diferents en qüestions terrenals, en dons i en oportunitats... però en tots nosaltres hi ha un cor que gaudeix i sofreix.

Amb una sola veu i un cor únic clamam contra totes les injustícies i danys comesos contra la santedat de les nostres vides, les nostres terres i els nostres mars, perquè alguns poderosos del món no reconeixen la Teua vida ni les coses que nosaltres consideram com a sagrades.

Concedeix-nos el poder de mantenir-nos junts al llarg i ample del món per a condemnar tots els actes que deterioren la teua Creació; per a vèncer tota temptació que ens porti a prendre part de qualsevol pla destructor; per a considerar que una vida en harmonia amb l'entorn no és una cosa inferior als béns materials; per a recolzar els líders polítics i les organitzacions que defensen i protegeixen la teua creació. Clement i misericordiós Senyor, escolta aquestes súplices que aixecam al preciós nom de Jesús, Senyor i Salvador nostre. Amèn.

Des de la redacció de *L'ESTEL* animam els lectors a aixecar aquesta súplica i d'altres per tal que les proves nuclears no continuïn portant-se endavant.

Redacció Ω

Fa un any que en Pep Cabot va obrir un taller de tractament d'aigües al Pla de na Tesa. Com que hem trobat interessant per als nostres lectors parlar de l'aigua, un bé escàs que és i que serà un problema de cada dia més Mallorca, li hem fet unes preguntes.

- Quines són les aigües que tractau?

- Instal·lam a partir de 150.000 pessetes a les cases particulars uns aparells que dessalen i descalcifiquen deu litres diaris d'aigua; els necessaris per beure i per cuinar. D'aquesta manera, no és necessari comprar aigua mineral. Als hotels, a partir del mig milió, els instal·lam una dessaladora que els permet tenir aigua per beure, per cuinar i per fer els cafès i les infusions. També feim instal·lacions a barcos, laboratoris, hivernacles...

- I què opines de l'Ajuntament de Ciutat, que fa una dessaladora al Pont d'Inca?

- És una animalada com unes cases. Aquestes dessaladores tuden el 70% de l'aigua que tracten. Salinitzaran la comarca del Pont d'Inca. Una dessaladora s'ha de fer a la mar, allà no perjudica ningú. Ω

ENQUESTA

Què opinau de les proves nuclears al Pacífic? Hem de fer boicot als productes francesos?

Ramon Garcia (Cas Capità). Mal fet. Boicot al francès.

Antonia i Natàlia (es Coll) Fatal, Boicot al francès.

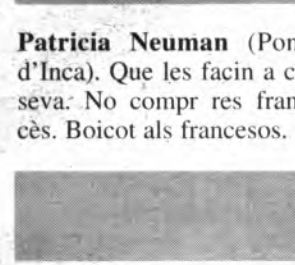
Barbara Maiol (Son Ferriol). Molt malament. Els hem de tornar el mal que ens fan a nosaltres. Boicot als seus productes.

Catalina Ramis (Pla de na Tesa). Mal fet. Boicot al francès.

Magdalena Capó (s'Herdes Ca). Hi estic en contra Boicot al francès. Hem de comprar productes mallorquins.

Patricia Neuman (Pont d'Inca). Que les facin a casa seva. No compr res francès. Boicot als francesos.

**NO MÉS PROVES NUCLEARS
BOICOT
ALS PRODUCTES FRANCESOS**

Davant una agressió d'aquesta mena que afecta tots els habitants del planeta, no hi ha cap més alternativa que una resposta radical. És per això que et proposam donar suport al BOICOT als productes, establiments i interessos francesos. En la teua mà hi ha la possibilitat d'estrènyer el govern francès on més li farà mal; la seva butxaca. Aquesta acció ens pot ajudar, mentre l'haquem de mantenir, a potenciar el consum de productes nacionals. Ací et presentam una relació dels interessos francesos més habituals:

Distribució. Continente, Pryca, Alcampo, Intermarca, Intermarché, Leroy Merlin, Leclercq, Dia, Carrefour. **Automoció.** Renault, Citroën, Peugeot-Talbot, Mobyette, Total, Fina, Elf, Michelin, Valeo. **Llet i derivats.** Llet Parmalat, Llet Reny Picot, Llet President, Llet Vilcontal, Llet Bridel, Yoplait, Danone, Dan'up, Babydel, Delifru, Gelats Miko. **Formatges.** La vaca que rie, Caprice des Dieux, Chamois d'Or, Presid'or, Petit Suisse, Camembert, Gruyere, Roquefort, Rondele, Souette, Brie, Plaisir de France, Poite de Brie, Syrtor. **Alimentació.** Achicoria Leroux, Chaumes, Productes Lu, Productes Gerblé. **Galetes.** Declaré, Grafitti, Sant Michel, Fignes Casagrain, Saint Albrey. **Xocolata.** Lind, Poulain, Gigante Verde, Bonduelle. **Begudes.** Rene Barbier, Moet, Armagnac, Bardiné, Benedictin, Conyac Martell, Cointreau, Courvoisier, Grand Marnier. **Aigües.** Evian, Aigües de Viladrau, Aigües de Vichy, Aigües Perrier, Aigües Fontdor. **Hennessy, Kronenbourg, Marie Brizard, Napoleon, Orangina, Patxaran Olatz, Patxaran Zoco, Pernot, Remy Martin, Ricard, Rom Negrita, Savinsa, vins i caves francesos.** **Adrogueria i Perfumeria.** L'Oreal, Garnier, Eugène, Dodot, Cacharel, Valentine, Chanel, Briseis, Fler a Fler, Guy Laroche, Hermes, Jacop Delafont, Rochas, Royal Ambré, Poison. **Cristalleria.** Alcolor, Arcopal, Cristel, Crystal d'Arques, Cuisinox, Duralex, Rondo, Pyrex. **Altres interessos.** AEG, Air France, BNP, BIC, Cartier, Credit Lyonnais, Damart, Fichet, Gan Assegurances, General Biscuits, Bicicletes Gitane, Gitanes Tabacs, Gaulois Tabacs, Golf Poalto, Havas, Yves Rocher, Label Rouge, Legran, Lyonnaisse España, Mare Nostrum. **Material Elèctric.** Mavic, Metal Mazda, Moulinex, Paribas, La Paternal, Pechiney, La Previsión Hispalense, Pronda, la Reduelle, Rhone-Polenc, S.A. de Fibras Artificiales, Sacilor, Soc.Espa. del Oxígeno, Société Generale de Banque, Sonocolor TV, Tefal, Tubo Fabrega, Usinor, UAP Assegurances, Vinidor.

DAVALLEN

ne Vila, presentador del 4 que fa un programa so-
casas regionales i dona pu-
tat gratuïta a forasters que fa
anys que viuen a Mallorca i
guen a parlar mallorquí.

ΩΩΩ

IEC, que per a les trans-
cies en matèria d'ense-
nent universitari ofereix
000 ptes. per estudiant,
i la mitjana estatal és de
000.

ΩΩΩ

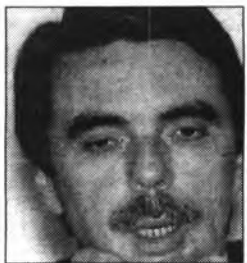
ilitant i portaveu del PSM
lvià, **Jaume Vicens**, per
ostat al colonitzador espa-
d'IU, Anselmo Martín, i
contra el pacte de les for-
nacionalistes mallorquines
I-UM. Més valdria que
ns es fes d'IU i deixàs de
r pals a les rodes del nacio-
me!

ΩΩΩ

serveis de correus d'Es-
es i Marratxí, col·lapsats
nanca de personal.

ΩΩΩ

María Aznar, que ha
iciat que no davallarà els
osts i que mantindrà el PER
tremadura i Andalusia. Idò
o sabeu: amb el PP a la
cloa, els Països Catalans
inuaran mantenint els atu-
espanyols.

J. M. AZNAR

ΩΩΩ

isbe de Mallorca, **Teodor**
da, per donar suport a la
nandad de Nuestra Señora
Rocío que vol convertir
orca en una província
lusa.

ΩΩΩ

zonelles d'OSSIFAR per-
quan escriuen en foraster
an faltes d'ortografia però
quan escriuen en català fan
les faltes que poden.

Què és l'ecologia?

El la "Declaració d'Interde-
pendència" de Greenpeace, socie-
tat internacional per la Pau Verda,
se'ns parla de tres lleis fonamen-
tals per entendre què és l'ecologia,
tres lleis bàsiques que es complei-
xen per a totes les formes de vida.

La gran bellesa del pensament
ecològic consisteix a mostrar-nos
un camí cap a la comprensió del
món natural, comprensió urgent-
ment necessària per tal d'evitar un
col·lapse total de l'ecosistema pla-
netari, comprensió que ha d'ajudar
a conèixer-nos a nosaltres mateixos.

Primera llei: *Totes les formes
de vida són interdependents.* Presa
i depredador s'autoregulen. Es
tiren insecticides per a matar els
mosquits, però acaben morint
també les oronelles i altres ocells.
A Indonèsia, el govern va tirar
DDT contra els mosquits, però van
començar a intoxicar-se els ocells,
i els gats. Sols les rates, més resis-
tents, van sobreviure i, en morir
els seus depredadors naturals, van
envair els poblats i van produir la
pesta bubònica. Durant deu anys,
amples zones d'Indonèsia van
quedar devastades.

Seattle Bull, el cap indi, deia
que "l'home blanc" acabaria con-
vertint la terra en un desert i,
morts els animals, també l'home
moriria d'una gran soledat moral.

Segona llei: *L'estabilitat (uni-
tat, seguretat, harmonia) dels eco-
sistemes depèn de la seua diversi-
tat (complexitat).* Un ecosistema
de cent espècies distintes serà més
estable que un altre de tres només.
Així, un bosc tropical és més esta-
ble que la tundra àrtica.

Els monocultius són perillo-
sos perquè cada espècie és sus-
ceptible de contraure malalties o
plagues específiques. Si hi ha
diversitat d'espècies es podrà
tirar endavant, però en cas contra-
ri serà la ruïna d'un ecosistema
pobre, sigui natural o agrícola.
L'agricultura extensiva i química
duu a la llarga o a la curta a la
ruïna de la terra. El tarongerar de

València ho demostra.

Tercera llei: *Totes les matè-
ries primeres són limitades (ali-
ments, aigua, aire, mineral, ener-
gies) i en tots els sistemes vius hi
ha límits de creixement.* També
per a l'home que, hores d'ara, ha
crescut ja com un càncer maligne,
malbaratant recursos i destruint
ecosistemes irremplaçables. Hi
ha tants exemples de la nostra
poca capacitat de comprensió
d'aquesta llei que un de sol no és
suficient per explicar la perillosi-
tat de l'actual situació. Cada pocs
dies desapareixen centenars d'es-
pècies animals i vegetals; sols a
Cartagena són llençades 6.000
tones diàries de plom, que conta-
minen la pesca i maten la mar; el
25% de Califòrnia són carreteres;
el fitoplàcton, principal pulmó
mundial, està essent fortament
contaminat per olis, radioactivitat
i d'altres porquèries; simplement
per unes festes de Nadal, 40.000
arbrets són irresponsablement
tallats sols al País Valencià, tot i
que la desertització, pràcticament
irreversible, ronda ja el 50% (ni
les riuades serveixen com a toc
d'atenció), etc.

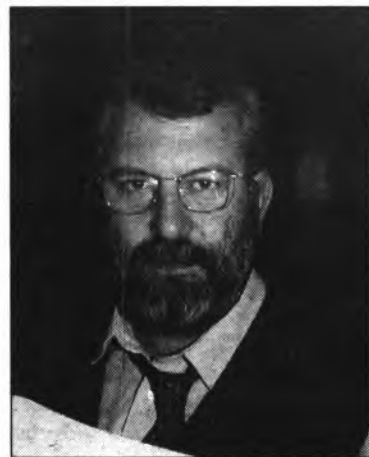
Si aquestes lleis sagrades de la
Terra no són enteses prompte, és
la mateixa espècie humana la que
acabarà desapareixent.

Cal girar els ulls cap a la Na-
tura, que és plena de vida i ener-
gia positiva, tal com les tribus
més naturistes i comunitàries han
deixat al seu folklore:

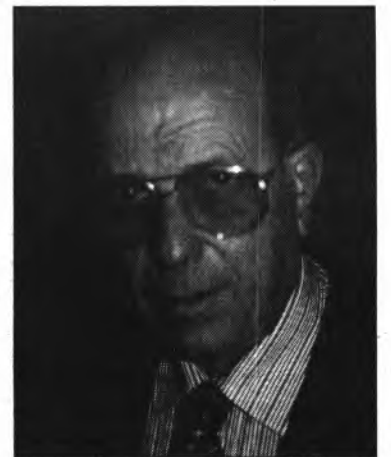
*No hi ha pas llocs buits al món.
Ni ençara al cel
existeixen llocs deshabitats.
Pertot arreu hi ha vida,
visible i invisible
i cada cosa una part té en ella
que nosaltres deuríem tindre;
també les pedres...
El món està ple de vida
i saviesa.*

(LUTHER STANDING BEAR; Lakota)

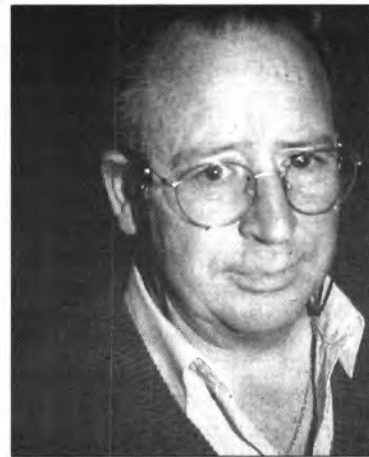
Colla Ecologista de Castelló

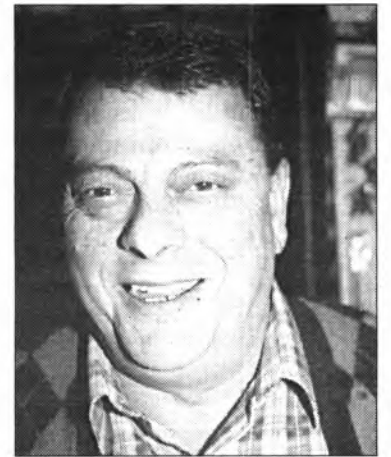
En Gabriel Ferrer és l'actual direc-
tor de la sucursal de la Banca
March a Son Ferriol, una entitat que
duu una quinzena d'anys al poble.

Fa 22 anys que en Maties Frau té
una botiga de vendre cotxes a Son
Ferriol. Ara és agent oficial de les
marques Audi i Volkswagen.

En Pep Mora és l'amo de la
Fusteria J. Mora del Pont d'Inca. Fa
vint-i-cinc anys que fabrica mobles
de cuina i altres coses de fusta.

En Rafel Serra tenia des de fa vint-
i-cinc anys una ferreteria al Vivero.
Ara en fa tres que es va mudar al
Pont d'Inca.

BARTOMEU CIRER ALOMAR

Maddekor

**MOBLES DE CUINA, BANY I DECORACIÓ
ARMARIS EMPOTRATS INTERIORS
FABRICACIÓ PRÒPIA**

Avda. del Cid, 2 • Tel i Fax (971) 42 77 29
Son Ferriol • 07198 Palma de Mallorca

VIVERS

ORNAMENTALS
HORTÍCOLES
FORESTALS

ELS ESPECIALISTES EN AGRICULTURA I JARDINERIA
PER A PROFESSIONALS I AFICIONATS

Ha arribat la patata de setembre

Oficina, Magatzem i Viver:
Cra. de Manacor, km 6,600 • 07198 Son Ferriol (Palma)
Tel. 42 83 20 • Tel. i Fax 42 83 35

PINSOS I CEREALS

Fco. Orell

Avda. del Cid, 77 • Tel. 42 75 23
Son Ferriol (Palma de Mallorca)

**L'ESTEL
de Mallorca**

**INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T**

FORASTERADES

Enrique Lázaro: Existe en el mundo un lugar muy raro, donde se organizan actos de afirmación patriótica, para conmemorar masacres históricas y antiguos estandartes polvorientos; rancios intelectuales de izquierda se reúnen allí con burócratas y políticos oportunistas.

ΩΩΩ

ABC, secció "En baja": Ángel Colom. El delirio no tiene límites. Cuando se mezcla con el nacionalismo, el cóctel que resulte se tiñe de fantasmagoría, entre la cuchufleta y el sarcasmo. Y es que el grupo de ERC ahora sale con que las pólizas de seguros se emitan en catalán, saltándose a la torera independentista y ramplona el idioma común de todos los españoles.

ΩΩΩ

Andreu Manresa (Felanitx), col·laboracionista i pixatinters del diari ultraespanyolista *El País*: Pere Sampol tomó parte en una concentración callejera monopolizada por los independentistas pancatalanistas.

ΩΩΩ

ABC, secció "Zigzag": Andan atareados el dirigente comunista andaluz, Luis Carlos Rejón, y el imprevisible líder de ERC, Ángel Colom, en una labor curiosísima (...). Se encuentra este par de vendepatrias elaborando el listado de "Comunidades históricas". Desde que la política se confunde con la necedad, la historia se convierte en leyenda.

ΩΩΩ

Gabriel Jackson, historiador espanyolista afincat a Catalunya: El esfuerzo nacionalista de CiU es dar una preferencia clara y constante al catalán, con la justificación extraoficial (victimista) de que el catalán sigue siendo el idioma desfavorecido (...). El auge del PP podría llevar a una administración de los idiomas en el sistema escolar más conciliadora, o sencillamente más honesta intelectualmente.

1975-1995: vint anys d'herència franquista (IV)

Joan Crexell toca molt el vora-viu de la qüestió, tenint en compte que el llast més important deixat per tot el procés transitori és les qüestions nacionals, essencialment de Catalunya i Euskadi. Aquesta és l'herència més perenne i perillosa de totes les herències perquè en cap moment l'espanyolisme (ni de Franco ni del PSOE) ha pogut neutralitzar o esborrar; ans cada dia més es veu que s'agregen o que esdevenen un interlocutor, almenys en una variant regionalista però intervencionista en els afers d'Espanya, cada dia més imprescindible i molest per a l'articulació de la "nación española" (com ja va deixar escrit Ortega y Gasset en el seu llibre "España invertebrada": "Porque no se le dé vueltas: España es una cosa hecha por Castilla y hay razones para ir sospechando que, en general, sólo cabezas castellanas tienen órganos adecuados para percibir el gran problema de la España integral"). Llavors, veient com va creixent més l'odi anti-català del que tot reaccionarisme, com deixa implícitament entendre Ortega, s'ha aprofitat per matxucar Catalunya; ¿com des del nostre país, patint el que hem patit, encara es puguin formular propostes d'accionar polític com "Ara decidirem", "Ser forts a Madrid" etc...? Aquest acomodar-se dels catalans a propostes d'aquesta mena, si més no, té una explicació sociològica. Per a fer-ne un retrat valdria la pena remetre's a l'obra de Miquel Macià "Entre la boira i el desencís. La transició política a Vic (1970-1980)" (Edicatsa, 1988) del que el periodista Ramon Barnils qualificà "com el primer llibre seriós escrit sobre els anys de la transició":

"Vic era una ciutat absolutament despolititzada a l'inici de la dècada dels setanta. L'única política que tenia existència pública era l'oficial i, per això, per única i per oficial, difícilment se la podia considerar política. La prohibició de partits i sindicats per tant del règim nascut arran de la guerra del 1936, no permetia canals d'actuació que discrepessin amb el poder. I tanmateix, a diferència de molts altres pobles que s'han trobat amb panorames semblants, la societat vigatana —i la catalana, no ens enganyem— es mantenien en un clima de desinterès per les qüestions polítiques que ja venia de lluny. De probables motivacions, en podríem apuntar algunes, sense ànim de ser exhaustius. Pensem primer en els tres primers anys de guerra (1936-1939), que significaren la mort de centenars de milers de persones, la destrucció d'infinitat de famílies i la implantació d'un clima de venjances criminals a les respectives reraguards. Un holocaust terrible que la gran massa de la població va suportar obligadament, que desitjava veure superat quan més aviat millor i del que no estava disposada a presenciar-ne una segona edició sota cap concepte. Una guerra de la que el moviment obrer revolucionari i el nacionalisme base i català en sortirien

derrotats políticament i militarment: les lluites intestines dins del bàndol republicà van decebre els sectors que s'havien llançat amb més fe a la lluita. El vigatà Jaume Brunet, per exemple, recorda que en ple combat als carrers de Barcelona (maig del 1937) entre obrers anarquistes i comunistes, va refugiar-se dels tiroteigs com va poder i va trencar a plorar de ràbia en contemplar l'enfrontament a mort entre els mateixos treballadors, mentre les forces de Franco eren cada dia més a prop. Les traïcions, els viratges polítics dels partits i la divisió radical dins les pròpies organitzacions d'esquerra també eren un record que passava de pares a fills i no donava ànims a gairebé ningú per comprometre's en la lluita clandestina contra el franquisme.

Uns altres decebuts eren els catalans que es van sentir partidaris de Franco perquè els esdeveniments ho van provocar, però que no es consideraven ideològicament falangistes o militaristes. La radicalització revolucionària dels primers mesos de la guerra a Catalunya va apropar al bàndol franquista moltes persones a les que motivava més la religió que la política i que si creien en alguna política era més aviat en la Lliga Regionalista que no pas en la Falange. L'acció decididament genocida del franquisme contra la cultura catalana —avui dia indiscutible, ja que els arxius i les disposicions oficials són a l'abast de tothom— van sorprendre desagradablement aquests sectors i, fins i tot, fraccions del falangisme com els seguidors de Dionisio Ridruejo. Hi va haver catòlics catalans que els revolucionaris van perseguir per catòlics i Franco, per ser catalans.

Aquest rezel i allunyament envers l'acció política trobava un bon aliat en el creixement econòmic espectacular dels anys seixanta. Les preocupacions materials més perennes de les classes treballadores esdevenien el cotxe, la televisió i els electrodomèstics, assolibles mitjançant els crèdits, les lletres de canvi i les hores extraordinàries a les fàbriques. L'ascens del nivell de vida en relació a les dècades anteriors era evident. Finalment, i com a darrera mesura contra els reclacitrants, el règim comptava amb una severa legislació que castigava els delictes d'associació il·lícita, propaganda il·legal, manifestació, vaga, etc... (...) Les noves modes de la joventut occidental travessaven els Pirineus: el missatge pacifista dels hippies nord-americans contra la intervenció militar a Vietnam i Cambodja, la música dels Beatles, Bob Dylan, Rolling Stones, etc., notícies que parlaven d'unes realitats diferents i llunyanes, totalment irrecuperables des del règim: qui respirava la llibertat ballant el "Satisfaction" dels Rolling Stones, difícilment se sentiria atret per la música franquista o els sacerdots de l'Opus."

Aquest perfil sociològic és molt realista respecte el que es vivia i pot portar a interpretacions com les que fa

el mateix Joan Crexell:

"A Catalunya la situació és ben diferent (es refereix respecte a la d'Euskadi). La consciència de la majoria dels catalans —tant del poble com dels representants electes— és senzillament una consciència regionalista o a tot estirar autonomista, però no pas nacional. Aleshores s'entén que l'acció política del nostre país es faci majoritàriament com a "Comunidad Autónoma española" i no pas com a nació. La frase paradigmàtica d'aquesta manera de procedir és la tan repetida del "no ens comprenen", en lloc de l'enfocament nacional de "volem arribar a la independència" (...) En resum, que el cofoisme per la situació en què vivim no és exclusiu del poble, sinó que també de la quasi totalitat dels dirigents polítics d'ara. Estem encallats perquè amb l'actual "autonomia" ja ens hi trobem a nivell col·lectiu. La manca d'empenta nacional que hi ha avui dia a molts nivells del nostre país, és el que ens preocupa. El conformisme és la tònica general de la Catalunya dels anys vuitanta. Malgrat això, les enquestes revelen que cada cop més entre part de la joventut catalana l'independentisme guanya adeptes dia rera dia. Vet aquí, doncs, el possible desllorigador que a mitjà termini pot desencallar l'actual situació. Aquest creixent independentisme que encara no es plasma com cal a l'hora de votar, té una explicació lògica i natural: la minsa autonomia que tenim funciona administrant com una mena de Diputació gran i són continus els pals a les rodes que li posa el Govern espanyol. D'altra banda, tant l'esmentada "autonomia" com la democràcia ja s'ho han trobat fet, és a dir que són fites aconseguïdes per la generació dels pares. En aquest sentit, és evident que les noves generacions han d'aspirar a nous objectius, amb el llistó més alt, i pel que veuen i viuen, el repte que han de guanyar és ja el de la independència. Si es generalitzava aquesta opinió, fariem un gran pas endavant, en afrontar de cara, clar i català, sense embuts, la independència, en lloc del manipulable i, pel que hem vist, ambigu concepte de l'autodeterminació, el qual molts fan servir justament per a dir-ho tot i no dir res al mateix temps."

De Miquel Macià i Joan Crexell en podem treure una conclusió essencial: la psicologia del franquisme perviu en les ments dels catalans amb una variant perversa: el complex d'esclau ha fet més mella que mai entre els nostres compatriotes. Se'ns ha donat una llibertat sobre el paper, però no pas una llibertat integral com a catalans perquè no se'ns ha compensat l'agravi i genocidi nacionals que hem patit i perquè no hem pogut recuperar la dignitat perquè el reformisme actual, al no ser rupturista, havia d'acceptar la tutela dels poders fàctics del règim franquista. Això comportava alliberar una mica la corretja del morrió que ens pressionava, però no treure'ns-el verament.

Llavors les pors i els complexos perviuen de manera que ens incapaciten per eregir-nos en homes lliures, es a dir, en catalans lliures. El resultat visible és aquesta degeneració nacional. Una degeneració nacional sorgida de l'esquizofrènia col·lectiva que hem heretat del franquisme per activa i per passiva. D'aquesta situació de mal psicològic dels catalans en viuen tots els polítics actuals que operen al nostre país, dels quals Jordi Pujol ha estat l'artífex que millor l'ha sabut manipular per als seus propis interessos cesaristes. Mentre, Catalunya es va enfonsant per la via d'aigua d'Espanya que torna a entollar el panorama amb el rebrot de les viscositats feixistes de l'Espanya dels anys 30.

Amb tot, però, és en els paràgrafs finals de la cita d'en Joan Crexell on hi ha la clau de volta de tot: les noves generacions de catalans que són la punta de llança de l'independentisme i que arrossegueu l'herència franquista de la "Transició" perquè és el punt no resolt i el desllorigador essencial de tot el sistema. Simplement fou un impàs, un postposar la situació perquè es creia molt perillós i gens estratègic plantejar-ho en ple 1978. La realitat és que el punt més important de tot el fet transitori: la descolonització de Catalunya i Euskadi, essencialment, per l'exercici del dret d'autodeterminació; és a dir, d'accés per voluntat nacional de bascos i catalans a la independència, va quedar soterrat, però mai afrontat per resoldre'l d'una vegada per totes. Així al cap de vint anys el tema cobra de nou una especial virulència que a molts ens sembla estar vivint les fases prèvies a un paral·lelisme al drama del 1936. Els polítics ho neguen, però la realitat social ho confirma com les campanyes virulentament anticatalanes de la premsa madilenya, fets com la recuperació d'uns Arxius robats i que pot provocar l'aixecament a l'estil falangista d'una ciutat com Salamanca, l'hostil política anticatalana del PP i tants i tants d'altres fets que s'han succeït en un temps no gaire llunyà i que són advertències sociològiques del fracàs de la "Transició" donat que el resultat més alabat de la mateixa: "la reconciliación de todos los españoles" i "la implantación de las libertades sin vencedores ni vencidos", ha estat més una ficció desitjada que no pas una realitat palpable. Més que un engany s'han volgut autoenganyar a l'estil que manifesta un historiador com Javier Tusell en un petit article publicat a la revista "Tribuna" (14/11/1994):

"Los españoles tienen pocos motivos para sentirse satisfechos de su pasado contemporáneo. Sin embargo, la transición fue un gran triunfo colectivo y un ejemplo para el mundo; estudiarla con sus antecedentes contribuiría a crear una memoria colectiva nacional. Pero los políticos están ocupados en otras cosas." (continuarà) Francesc Castany de Caso Ω

LLIBRES

APARADOR
DE LLIBRES
(Novetats)

Biel Mesquida, **Excelsior o el temps escrit**, Ed. Empúries, Barcelona 1995, 281 pàgs. Amb la utilització d'un llenguatge més apropiat a la seva realitat illenca, allunyant-se una mica de "la llengua postissa i fada de l'estàndard", Biel Mesquida, l'últim "Escriptor del mes" de l'any 95, teixeix, a partir de diferents històries, *Excelsior*. En un retorn a la natura, al paisatge idíl·lic de la Serra de Tramuntana mallorquina, Mesquida valent-se d'una prosa neo-barroca, perdent-se en la descripció detallada del fet mínim que recorda en certa manera l'últim Blai Bonet, ens serveix en safata una aproximació al fet d'escriure, del faular i jugar amb la realitat i amb la paraula contant-nos històries de passions amoroses, de mort i de vida, de rancúnies familiars, de retrobaments i d'adéus, de personatges leavittians que conviuen en harmonia amb el micro-univers illenc on l'autor els ha inserit però on són anul·lats i turmentats pels seus "jo" més pròxims. (A.R.M.)

ΩΩΩ

Antònia Serrano, **Les receptes de na Tonina**, Ed. Documenta Balear, Palma 1995, 231 pàgs. Llibre de receptes que té la novetat d'estar organitzat en menús segons les setmanes de l'any. 252 receptes, majoritàriament d'origen mallorquí, apreses per tradició familiar i que la valldemossina Antònia Serrano ofereix a totes aquelles persones que vulguin aprendre a guisar d'una manera fàcil i amena.

ΩΩΩ

Víctor Gayà, **Manual per protegir-se de mestres i educadors**, Leonard Muntaner Editor, Palma 1995. Saber és fantàstic, aprendre pot arribar a ser entre-

tengut, el mal es troba en el fet de ser ensenyat a la força. Amb un estil amè però gens banal, el psicòleg Víctor Gayà compon un text farcit d'ironia, d'humor i de referències força suggeridores a l'entorn físic i cultural mallorquí. Mestres, a més de les escoles i col·legis, n'hi ha pertot arreu: tots en tenim algun a la família; cada dia ens hi topam als llocs més inversemblants, a la feina, al cafè, a la televisió... i, fins i tot n'hi ha que escriuen llibres i manuals. Aquests són els més perillosos, sobretot si són psicòlegs!

LLISTA
DE VENDES

1. *Per a nens i nenes política-ment correctes*, James Finn Garner, Quaderns Crema
2. *Crònica lasciva d'una decadència*, Miquel A. Riera, Ed. Destino.
3. *Excelsior o el temps escrit*, Biel Mesquida, Ed. Empúries.
4. *Ciutat i lleganda*, Gaspar Valero, J. de Olaneta Ed.
5. *El món de Sofia*, Jostein Gaarder, ed. Empúries

Per fer aquesta llista s'han consultat les següents llibreries: **Embat, Quart Creixent, Aloma, Llibres Mallorca, Jaume de Montsó i Espirafocs** (Inca).

1. QUÈ LLEGIU?
2. QUIN LLIBRE
RECOMANAU?

Mateu Puigrós

Batle de Sant Llorenç

1. *Manual del regidor*, Generalitat de Catalunya.
2. *Sociolingüística per a joves*, Jordi Solé i Camardons.

Francesc Moll

Editor

1. *Història de les Illes Balears*, Miquel Àngel Casesnoves.
2. *Rondaies mallorquines*, Jordi des Racó.

CARN CAPOLADA

Jutge feixista dicta sentència
contra la llibertat d'expressió

JAUME SASTRE

El jutge **José Maria Bretos**, titular del Jutjat penal núm. 5 de Barcelona, ha condemnat el periodista espanyol, Martín Prieto, perquè dia 3 d'abril de 1989, en plena campanya electoral per al parlament europeu, va escriure un article titulat *Un gánster de Jerez*, dedicat a Ruiz Mateos. Prieto ha estat multat amb 30.000 ptes. i obligat a pagar una indemnització de 500.000 ptes. per haver tractat Ruiz Mateos amb termes com *payaso, gánster de Jerez, navajero de los negocios i sátropa*.

Durant el franquisme hi havia unes regles clares del joc i tothom sabia a què atendre's: els personatges públics eren intocables i pobre de qui s'atrevis a parlar clar i sense embuts. Ara no. En plena "democràcia", un tema fonamental en un estat de dret com és la llibertat d'expressió depèn al cap i a la fi de si el jutge que et toca és un feixista o un demòcrata. Això pel que fa als periodistes espanyols perquè si a damunt qui escriu és un negret de les colònies d'ultramar, aleshores encara ho tens pitjor perquè està en mans d'una justícia colonial tercermundista, racista, forastera, xenòfoba, és a dir, antimallorquina, que ni tan sols entén la teva llengua.

El jutge **José María Bretos** és un fatxa de la vella escola, un dinosauri escapat del parc juràssic del franquisme que castiga un periodista que exercita la llibertat de crítica contra un polític en campanya electoral. Però això no és tot. Perquè és obligat recordar que Ruiz Mateos no és un polític qual-sevol sinó un personatge de sainet que va agredir l'ex-ministre Boyer al crit **que te pego leche**, un individu que va fugir de la justícia, que fou empresonat a Alemanya (1984), país d'on fou extraditat (1985), etc. Doncs bé, ara resulta que segons el jutge **José María Bretos**, autèntica meravella dels tribunals, a un tipus que ha organitzat shows disfressat de *Supermán*, no li pot dir *pallaso*, sota pena d'esser condemnat per injúries. A la vista d'aquests fets, és evident que caldrà anar directa-

ment a una campanya oberta de desobediència cívica i d'insubmissió col·lectiva en defensa de la llibertat d'expressió.

Més botifarres i botifarrons!

S'ha mort un altre botifarra i aquest era un peix dels grossos. El seu nom: Fernando Cotoner Cotoner, Verí Alvarez de las Asturias Bohorques. Aquest senyorot era el germà del marquès de Mondèjar i marquès d'Ariany qui durant molts anys va esser el mosso d'estable del palau de la Zarzuela. Com és habitual en aquest tipus de genteta, l'esquela mortuòria s'ha fet en llengua espanyola. Ah, per cert, mirau el que m'ha fet arribar una amiga meva. Aquest anunci, curiós perquè reflexa la mentalitat estugosa i classista dels botifarres, va sortir publicat dia 12 de gener a la pàg. 30 de la revista *Venta y Cambio*: **Sta Joven atractiva, alta, intel·ligent, de excelente carácter, de la nobleza mallorquina, catòlica. Desea relación seria con caballero soltero universitario, atractivo, sobre los 40 años, alto, preferentemente con título nobiliario, abstenerse curiosos, seriedad. Enviar foto, teléfono y fotocopis DNI de otra forma no hay respuesta. Al apartado 579.**

Els cadufos d'Àngel Colom

A poc a poc, a mesura que passen els dies i els mesos, la crisi d'ERC a Mallorca del passat mes de setembre, va agafant la rellevància que li pertoca. El recent pacte d'ERC a Eivissa del tros de banc Bernat Joan amb les forces espanyolistes d'esquerres, inclosos els terroristes dels PSOE-GAL, per fer una llista única al Senat, demostren que el que de bon de veres es va dilucidar aquelles setmanes, eren dues concepcions oposades: la nacionalista que prima la nació per davant de les diferències ideològiques de dretes i d'esquerres (Francesc Macià); i la segona de Bernat Joan i d'Àngel Colom que prima l'esquerranisme per damunt de la nació (Lluís Com-

pany). Les persones que no vam acceptar la humiliació ni el dirigisme centralista i jacobí d'Àngel Colom, avui reagrupades entorn del **Lobby per la independència**, ens declaram favorables al pacte PSM-UM perquè posam la nació per davant de les ideologies. En aquest punt vull recordar que a les eleccions generals de l'any 1993, Àngel Colom, també coincidí en aquesta línia quan va proposar el pacte UM-PSM-ERC. El temps ha demostrat, però, que Colom és un bluf, una papallona volandera-i mai més ben dit!- que se gira segons bufa el vent i que se'n va al llit amb el primer que troba per tal de tocar el peluix de les poltrones. Tanmateix el temps ha acabat donant la raó a Pere Bascompte quan l'any 1993 va afirmar: **plantejar el treball polític amb una visió d'estricta malabarisme per recollir èxits immediats (anar amb aquells que poden guanyar a cada moment) és afavorir el desengany dels electors i donar raons a l'abstenció, la qual només es pot combatre precisament oferint garanties de coherència política.**

ERC, Colom, Rahola, Joan i companyia van a la deriva i sense ruta de navegació. Molt bé Pilar Rahola donant canya a Madrid al PSOE els anys 93-95. En canvi molt malament l'esquifonèrica i sens dubte afectada per la Síndrome d'Estocolm, Pilar Rahola, quan pacta amb el PSC-PSOE -no oblidem que són els del GAL!- a l'Ajuntament de Barcelona. Colom es passa la campanya electoral del 95 demanant el vot per aturar el PP, dos dies després aquest albercoc pacta amb el PP. A on du aquest desvari! A Colom tant li es pegar cap a llevant com a ponent! Ara, quan el colonialisme espanyol es radicalitza contra Catalunya, resulta que Àngel Colom, en comptes de perseverar en la dialèctica espanyols - catalans, fa una passa enrera, retorna a l'esquerranisme ibèric de tan infausta memòria i als errors històrics de Lluís Companys. Ω

MOSSEGADES El nou llibre de Jaume Sastre

280 planes • 122 fotografies • 586 notes a peu de pàgina • 600 persones citades amb noms i llinatges

El trobareu a les següents llibreries: **Palma**: Quart Creixent, Embat, Tòtem, Llibres Mallorca, Jovellanos, Jaume de Montsó i Aloma. **Inca**: Espirafocs. **Manacor**: Leo. Demandes fora de Mallorca: contrarrembors a l'apt. de Correus núm. 124 (07600) Palma

È x i t de les Nou Hores de Ball de Bot a Ses Voltes

El passat 14 de gener, dins el programa de festes de Sant Sebastià organitzades per l'Ajuntament de Palma, se celebraren les Nou Hores de Ball de Bot a l'espai de Ses Voltes. El nombrós públic i la gran quantitat de balladors i balladores, que seguiren totes i cadascuna de les peces interpretades pels grups que passaren per l'escenari, és una bona prova del bon moment que travessa la música i el ball popular mallorquí. Actuaren els següents grups: Revetlla de Sant Antoni, Herbes Dolces, Carumbau, Al-Mayurqa, Xaloc Música, Balladors de Lluc, Voramar, Rondalla Bellver i Música Nostra. A partir del proper número de l'Estel publicarem una sèrie d'entrevistes amb els grups de música i de ball de bot de tot Mallorca. **Redacció** Ω

Esquerra, de dalt a baix:

Revetlla de Sant Antoni, de Son Ferriol, foren els primers que actuaren. Escalfaren l'ambient ben aviat.

Tres dels components d'Herbes Dolces, un grup en alça.

Carumbau, una formació de joves de So n'Espanyolet que sona molt bé.

Són Al-Mayurqa. Els agrada interpretar clàssics i també cançons pròpies amb lletres valentes i combatives.

Xaloc Música. El que fa percussions és en Tomeu Calafell, d'Unió Mallorquina, un dels fundadors del grup.

Dreta, de dalt a baix:

Voramar, de Son Roca, amb el xeremier Tomeu Camps al capdavant.

L'espectacular i nombrosa formació Rondalla Bellver, de Son Gotleu, amb algun músic ben jove.

Els innovadors Música Nostra, un grup ja consagrat. A ells els va correspondre tancar la vetllada.

De bon matí ja es ballaven fandangos, jotes i mateixes...

... i ben entrada la fosca, la gent no afluijava.

**L'ESTEL
de Mallorca**

INFORMA'T
INFORMA'T

Gloses

Història de Mallorca

CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

dia de Nadal venia
Consell se reuní;
parlament decidí
Ciutat s'assaltaria;
tre dies estaria
prés de passat Nadal;
seria es final,
hom en lluita entraria.

una bretxa que hi havia
hom 'via de passar,
el soldat com paisà
gú se renegaria;
ell que recularia
seria perdonat,
seria castigat
a missió no complia.

an s'orde se donarà
gú tornarà enrrera,
líficil sa carrera
altros l'hem de guanyar.
s mos tenim d'afanyar
'consequir sa victòria,
i molt formosa glòria,
i història passarà.

El darrer dia de l'any
s'ordenà de bon matí
que quan es solei sortí
ningú se sentis estrany.
Ofici amb lo seu cant
i després comunió,
invocant en el Senyor
que los pogués ajudar.

Quan estaren preparats
el rei los va *alentar*
amb s'espasa en sa mà:
"De Déu sereu ajudats,
uns valents tots sou estats
en sa gran expedició,
Jesucrist, nostre Senyor,
de fet, molt ens ha ajudat."

I amb los crits de Jesucrist
i los de Santa Maria
sa bretxa prest s'ompliria
amb tothom ben decidit.
Aquest punt va quedar escrit
a Porta de Benecofol,
era un moro molt blancofol,
un cap que fou aplaudit.

A dins sa història quedà
per sempre aquella gesta,
sa Porta de sa Pintada
un temps se va anomenar.
Quan se murada és muntà
feren aquest passadís,
no veren es compromís
que los pogués resultar.

Com un allau ells entraren,
ningú los pogué aturar,
amb una espasa en sa mà
als moros tots espantaren.
El qui primer d'ell anava,
Joan Martínez Eslava,
aquest sa tropa arrengrava,
poderós, molt va lluitar.

Gran resistència posaren
es moros també al rei,
veien com es seu ramell
es cristians esfullaven.
A ses portes les tancaven
se dones amb gran temor,
els homes amb gran valor
fins amb ses pedres lluitaven.

Els forts crits dels cristians
a sa gent molt *assustaren*,
nirviosos se posaren
quan sentiren tants d'espants.
Ses espases eren llamps
que totes elles brillaven,
es coll a molts tallaven
d'aquells valents sarraçans.

Sa gent de Ciutat fugia
quan sa notícia sentí,
no volia tracta-hi
amb gent que no coneixia.
Molta de por los tenia
a tots aquells amos nous,
amb forta empenta de bous
i aquella gran cridoria.

Sa Porta de Marmallet,
que ara se diu de Jesús,
sortiren tots com un fus
sense gens de mirament.
Deixaren es parament
i sa casa ben tancada,
observarem sa jugada
feta a aquella pobra gent. Ω

(continuarà)

Espanya, l'enemiga

ES GALL

Durant molts segles Espanya
nostra llengua ha prohibit
i ens obliga amb molta manya
a aprendre una llengua estranya,
començant pel nin petit

A l'aucell que gentil vola
ningú li priva el cantet,
però el català a l'escola
per terra sempre redola,
com si no en tenguéssim dret.

Seixanta anys fa que molts
[mestres
en Franco va fer morir,
perquè en progrés eren extres
i endemés eren molt destres
ensenyant en mallorquí.

Durant vint anys es gran pena
el que féu la transició
i amb injusta llei s'estrena,
posant en Constitució
per noltros una condemna:
castellà per un canó!
No és teatre, és viva escena
d'esclavatge i submissió.

Caldria sentir vergonya,
en lloc d'inflar-se d'orgull,
Espanya d'estar fent conya,
com si fos virus o ronya
la llengua de Ramon Llull.

Si vergonya un poc teníeu
a la cara els forasters,
empegueïts estariéu...
Es que tal volta admetríeu
que el català a Andalusia
o a Madrid fos algun dia
forçat als vostres carrers?

I aquí molts venguts de fora
a parlar en mallorquí
s'han renegat en mala hora
i trepitgen nostra flora,
la llengua pròpia d'aquí.

Mallorquí, digues: Ja basta
d'esclavatge foraster!
Mallorquí de bona casta
per tot arreu sempre gasta
un bon català al carrer. Ω

Cançons italianes dels anys seixanta

La primera vegada (Come prima)

Lletra M. Panzeri

Saps que des del primer dia
t'he estimat
i que encara et necessito al meu costat.

En reviure, com un somni, hores passades,
sempre torna el primer dia
que et vaig besar.

Nit d'estrelles, com aquesta, nit d'amor.
I el teu cor que batejava amb el meu cor.

Jo no oblidó
la vegada
que és de totes la millor...

La primera
que va unir-nos
un petó.

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
.....
Adreça.....
.....C.P.....
Població.....
C.I.F. Tel

M'interessa una subscripció ANUAL 3.000 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

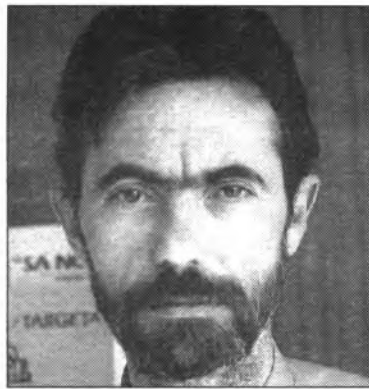
Banc/Caixa.....
Adreça.....
Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
Compte núm.....

Firma

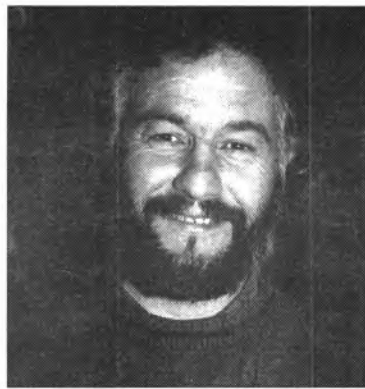
Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca

N'Antoni Florit, de Sant Joan, fa deu anys que va obrir un taller de mecànica de cotxes a Son Ferriol.

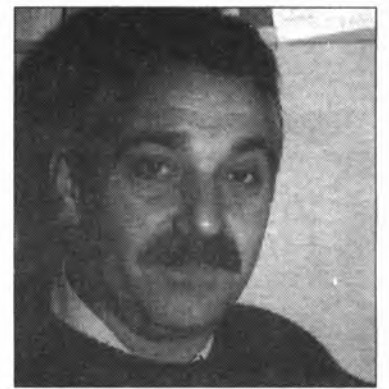
N'Antoni Ferrer és el delegat de Sa Nostra al Pla de Na Tesa. Una sucursal que depèn de la de Son Ferriol i que va obrir ara fa dos anys.

En Pere Rigo va llogar ara fa tres anys la taverna Can Peixet de Sant Jordi. A més de despatxar copes, fa menús a 750 pessetes.

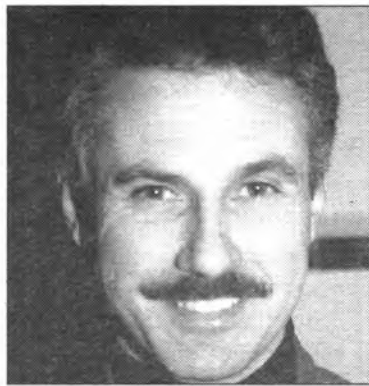
És na Margalida Orell, de la Creu Vermella. Fa mig any que ha obert la botiga d'assegurances Aurora, a Son Ferriol. Assegura cotxes, vides i hisendes.

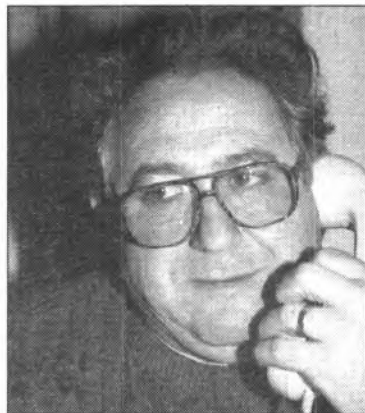
En Miquel Ruiz és un dels amos de la instal·ladora Ruimar: fontaneria, calefacció, gas i altres coses per l'estil. Això des de fa un any al carrer de na Margalida Montlau de Son Ferriol.

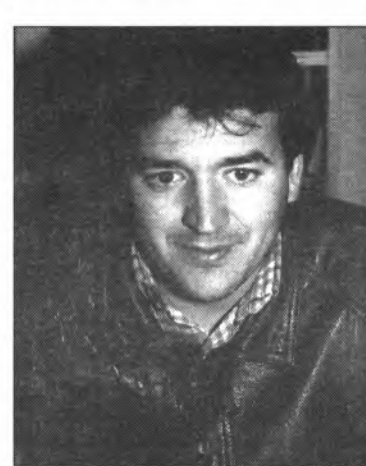
És na Pilar Gil de Badia. Ha obert un taller de reparació de televisors a la Soledat. També posen antenes, parabòliques i parallamps.

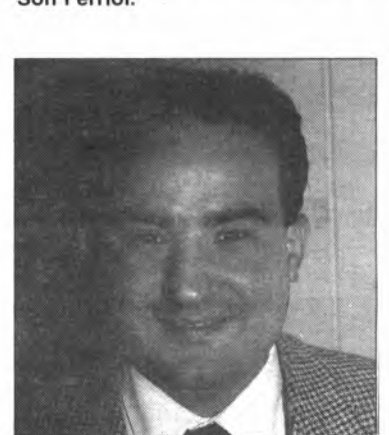
En Gabriel Salado va obrir ara fa onze anys un taller d'arreglar cotxes al carrer Sureda de la Soledat. Ara fa tres anys que es va mudar al carrer dels Reis Catòlics, a la mateixa barriada.

Fa dos mesos que en Josep Rodríguez va obrir una botiga de Cuines Artesanes, fetes a Manacor, al carrer dels Reis Catòlics, prop de Son Gotleu.

En Pep Canyelles és l'amo de la botiga Automòbils Pla de na Tesa: compra, ven i canvia cotxes usats.

En Damià Perelló, a qui coneixem de la revista *Portula*, va obrir ara fa un any la sucursal de la Caixa al Pla de na Tesa.

J. VALLESPÍ • SERVEI OFICIAL SON FERRIOL

RENAULT

NÚMERO 1

EN VENDES

I SERVEI

A LA

COMARCA

AGENT OFICIAL RENAULT • VEHICLES D'OCASIÓ • CORREDORIA D'ASSEGURANCES • SERVEI DE MECÀNICA • XAPA I PINTURA
Avda. del Cid, 44 • tel. 42 76 14 • Son Ferriol